

Ապագա Հանդես

APAGA
Quarterly

Հայ-իրանական մշակութային և հասարակական եռամսյա հանդես
An International Journal of Oriental Studies

1988թ. դեկտեմբերի 7

ISSN 1682-5438

Համար 56 մարտ , 2014 թ.

No. 56, , March 2014

ԱՊԱԳԱ No. Համար 56 (71) 2013 APAGA

Հայ-իրանական մշակութային եւ հասարակական միջազգային եռամսյա հանդես
An international Quarterly Journal of Oriental studies

Արտոնատեր, Հրատարակիչ եւ Գլխավոր խմբագիր
License-holder, Publisher & Editor-in-Chief

Էդ. Բաղդասարյան / Ed. Baghdasarian, PhD.

Փոստարկղ համար 15875-9488 Թեհրան-Իրան
POBOX No. 15875-9488 Tehran – Iran

WEB: www.apagaonline.com and www.apagamonthly.4t.com
E-mail: apaga98@hotmail.com ISSN 1682-5438

Քովանդակություն

Հայերեն Հայաստանի հանդեպ բրիտանական քաղաքականության երկակիությունը

Անգլերեն ՄԱԿ-ի զեկույցը 1988 թ. Դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի վերաբերյալ

Պարսկերեն Յահյա Չոքա

CONTENTS

Armenian British Politics about Armenia

English UN report on Earthquake in Armenia, 7 Dec. 1988

Persian Yahya Zoka

-
- Հոդվածների հեղինակների կարծիքները կարող են չհամընկնել խմբագրության տեսակետներին:
 - Արտատպության դեպքում հղումը «Ապագա»-ին պարտադիր է:
 - Ստացված հոդվածները չեն գրախոսվում և չեն վերադարձվում:

Subscriptions: \$ 20 per year

Գինը 5000 ռիալ

Հայաստանի հանդեպ բրիտանական քաղաքականության երկակիությունը

Այս թեմային դիմելու մի քանի պատճառ կա: Առաջին՝ Մեծ Բրիտանիան վճռական դեր է խաղացել Հայկական հարցի զարգացման մեջ 1878 թվականից մինչև 1919 թվականը: Սկսած 1919 թվականից Արևելքում նրա հետ համագործակցելու և մրցակցելու մեջ կայացավ ԱՄՆ-ի դերությունը, սակայն մեր դեպքում վերջինս երկրորդական դեր էր խաղում: Պատճառները հասկանալի են. Բրիտանիան վերահսկում էր Թուրքիային՝ Եգիպտոսից Հնդկաստան ձգվող երթուղու հանգուցային երկրների շրջայում: Հենց նա էր Ռուսաստանի գլխավոր մրցակիցը Կենտրոնական Ասիայում, Աֆղանիստանում, Մերձավոր Արևելքում:

Արևմտահայերի ֆրանսիական մշակութային կողմնորոշումը էական դեր չէր խաղում ու չէր էլ կարող խաղալ, քանի որ Ֆրանսիան, հատկապես Ֆա- շոռայից հետո, տարածաշրջանում ազդեցության լուրջ միջոցներ չուներ: Հա- յերի ընդհանուր ֆրանս-եվրոպական կողմնորոշումը նրանց հանգեցրեց կոր- ծանման, և այլ արդյունքների դժվար էր սպասել, որովհետև մշակութային ճա- շակը լայնածավալ համագործակցության համար անրապիսի հիմք չի հանդի- սանում: 1918 թ. արևմտահայերը, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը, տնտեսական կամ քաղաքական տվյալներ չունեին համագործակցութ- յան համար, իսկ միայն գաղափարախոսությունն ու քաղաքական քարոզչութ- յունը բավարար չէին:

Ամերիկյան դիվանագիտությունը Մերձավոր Արևելքում իր ազդեցութ- յունն ուժեղացնում էր 1918-ի հոկտեմբերից մինչև 1919-ի հոկտեմբեր - 1920-ի հունվար: 1921-1923 թթ. ուժեղանում էր ԱՄՆ-ի տնտեսական ներկայությունը, բայց դերևս՝ ոչ նրա քաղաքական կշիռը:

Մեծ Տերությունների քաղաքականության համապատկերում այնքան էլ կարևոր չէ գնահատել նրանց ուղիղ կապերը: Գլխավորը այդ Տերությունների համագործակցության ու մրցակցության քաղաքականությունն է երրորդ եր- կրների հանդեպ: Ասենք երրորդ երկրներն էլ հարկ է լինում վերլուծել ոչ թե մեկուսացված, այլ համաժամանակյա, մեկ փոխկապակցված կառուցվա- ծքում: Եվ եթե Մեծ Բրիտանիան զիջում էր Ռուսաստանին մեկ տարածա- շրջանում (Կենտրոնական Ասիա), ապա ճնշումն ուժեղացվում էր մեկ այլ վայրում (Թուրքիա, Պաղեստին):

Երրորդ՝ բրիտանական, ինչպես նաև մյուս Մեծ Տերությունների, քա- ղաքականության մեր գնահատականների մեջ հաճախ առկա են նրանց ծրա- գրերի ու գործողությունների միանշանակ բնորոշումներ: Մինչդեռ, լայնորո- գրկուն ճգնաժամի պայմաններում, Մեծ Բրիտանիան ու համաշխարհային կամ տարածաշրջանային քաղաքականության մյուս օբյեկտները հաճախ կի- ռառում են երկու տարբեր մոտեցում, դրանցից լավագույնը ու ձեռնտուն ժամանակի ընթացքում դառնում է պաշտոնական ճանաչվող պետական քա- ղաքականություն: Ըգնաժամի պայմաններում մնա երկակիությունը օբյեկ- տիվ է: Կտրուկ աճում է իրադարձությունների ու գործընկերների արարքների տարբերակայնությունը, ուրեմն պետք է միաժամանակ պահել

բավարար ինքնուրույն ամալուաներ ունեցող մի քանի գլխավոր կատարողների:

Նշված երկակիությունը հատկանշական էր և ԱՄՆ-ի գործելակերպի (հակասությունները նախագահի և Սենատի միջև), և Ռուսաստանի համար (Խորհրդային իշխանությունը և Ա.Գենիխինի Կամավորական բանակը):

Չորրորդ՝ Մեծ Բրիտանիայի, ինչպես նաև Հայաստանի կառավարու-թյունները պենք է կողմնորոշվեին ռուսաստանյան իշխանության հանդեպ վե-րաբերմունքի հարցում: Երկուսն էլ նախապատվություն տվեցին հակաբողջակյան, սպիտակգվարդիական ուժերին: Եվ եթե եվրոպական տերությունները նոր Խորհրդային իշխանության հետ հակամարտության համար ունեին ոչ միայն գաղափարախոսական, այլ նաև քաղաքական-տնտեսական պատճառ-ներ, ապա Հայաստանի պարագայում հարցը փոքր-ինչ այլ էր: Ընդ որում, նման կողմնորոշումը ներքի էր մինչև 1919 թ. աշունը, բայց այդ տարվա վերջին Ռուսաստանում քաղաքացիական պատերազմի տրամաբանությունը հավաստում էր բողջակյաների կայունությունը: Նման պայմաններում 1919-ի վերջի - 1920-ի սկզբի եվրոպացիների հակաբողջակյան դիրքորոշումն արդեն անարգանավոր էր, իսկ Հայաստանի համար ոչ միայն առաջնությունների ընտրությունը դարձավ, ու չէր կարող չդառնալ, անթյույլատրելի շքեղություն:

Իրանից բացի, Մեծ Բրիտանիան փորձեց ուժեղացնել ամերիկյան ներ-կայությունը Արևմտյան Հայաստանում, որպեսզի հեռանկարում ունենա ռուս-ամերիկյան հակամարտության հնարավորությունը: 1920 թ. հունիսի 1-ին Սե-նատը քվեարկեց Հայաստանի նկատմամբ ամերիկյան մանդատի դեմ, որովհե-տև Ռուսաստանի հետ մանևորինակ ձևավորումը ռազմավարական առումով շահեկան չէր համարում, չէր կարծում, որ մանդատի ծախսերն ու Հայաստանի քաղաքական անկախությունը արժանի հատույց կստանան: Բոլշևիկների հետ գաղափարախոսական հակամարտությունը ի չիք էր դարձնում Ռուս-ստանի և ԱՄՆ-ի միջև քաղաքական համաձայնեցման հնարավորությունները, ամերիկա-եվրոպական, առաջին հերթին ամերիկա-անգլիական փոխհարաբե-րությունները արգելք հանդիսացան, և ռուս-ամերիկյան համագործակցության հնարավորության նժարն ավելի թեթև դուրս եկավ:

Եվ վերջապես, հինգերորդ՝ եվրոպական տերությունները, ներառյալ Մեծ Բրիտանիան, Հայաստանին քաղաքական-գաղափարախոսական անկարևոր գործընկեր էին համարում: Հայաստանը տարածաշրջանում առաջնայնություն չէր ոչ մեկի համար: Թերևս միակը, որ նրա հանդեպ հետաքրքրություն ուներ, սպիտակգվարդիական, թե բողջակյան Ռուսաստանն էր (այդ ուժերից յուրա-բանչյուրն իր սպասելիքներով): Ինչպես նաև Թուրքիան: Թուրքիայում՝ զար-գացած միսիոներական կառուցվածք ունեցող ԱՄՆ-ը հայերից էական ար-դյունքներ կարող էր ակնկալել, բայց ոչ պակաս արդյունքներ էր ակնկալում հենց թուրքերից (ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ռոբերտ Լանսինգի և Կ.Պոլսում գերագույն կոմիսար Մարկ Բրիտտոյի դիրքորոշումը):

1917/18-1923 թթ. Անգլիայի արտաքին քաղաքականությունը միաժամա-նակ ձևավորում էին արտաքին գործոց ու ռազմական նախարարությունները: ԱԳՆ-ի ծրագիրն իրագործում էին երկրի վարչապետ Ջ.Լոլոյ Ջորջը և արտաքին գործոց նախարար լորդ Ջ.Էրզոլը: Ռազմական նախարարության ծրագիրն իրականացնում էր երկրի ռազմական նախարար Ռ.Չերչիլը: Դի-վանագետները

համարում էին, որ Անդրկովկասը կարևոր տարածաշրջան է, և որ նրա անկախությունը, ինչպես և Հայաստանի անկախությունը Անգլիայի համար քաղաքականապես ցանկալի են: Ֆորին օֆիսի կարծիքով Անդրկովկասի երեք անկախ հանրապետությունները սանիտարական պատմեջ կարող էին դառնալ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև:

Իսկ գինվորականները գտնում էին, թե Անդրկովկասը ռազմական առու- մով կարևոր դեր չի խաղում, ու վաղ կամ ուշ այդ գոտին, միևնույն է, կվերա- դառնա Ռուսաստանի շահերի ոլորտ: Եթե դիվանագետները կարևոր էին հա- մարում ռազմական օգնությունն ու Դաշնակիցների Գերագույն Խորհրդի նիս- տում 1920 թ. հունվարի 19-ին ընդունեցին Հայաստանին զենք տրամադրելու որոշում, ապա ռազմական նախարարությունը ոչ միայն առարկում էր նման որոշման դեմ ու ճախողում այն, այլև արդեն 1919 թ. ապրիլին ձեռնարկում էր Կարսի ամրոցի հրետանու սարքահանումը: Կարևոր է նաև, որ 1918 թ. վերջին բրիտանական զորքերի 27-րդ դիվիզիայի՝ Անդրկովկաս գալով և երկաթուղա- յին գծի երկայնքով նրա առաջխաղացմամբ (ապա՝ հսկելով Բաքվից մինչև Բաթում նավթային ուղին) անգլիացիք մշակում էին Կովկասի վրա բրիտանա- կան պրոտեկտորատի հարցն ու գտնում էին, որ իրենք պետք է վարեն ռուսա- մետ քաղաքականություն՝ Կովկասից դեպի հյուսիս ու Վրաստանի սևծովյան ափից դեպի արևմուտք, ու հսկառուսական քաղաքականություն՝ Կովկասից դեպի հարավ, այդ ծովափից արևելք:

Այս հանգամանքը վատ էին հաշվի առնում 1918-1920 թթ. Հայաստանի Հանրապետության պետական գործիչները: Բարձր չէր նաև մեր դիվանա- գետների ռեալիզմը: Երբ 1919 թ. փետրվարի 4-ին հանրապետության պատ- վիրակցությունը՝ Ա.Սհարոնյանի ղեկավարությամբ, ժամանեց Փարիզի հաշ- տության վեհաժողովը, այնտեղ արդեն նրան էր սպասում Պողոս Նուբարի գլխավորած Հայ ազգային պատվիրակությունը: Ա.Սհարոնյանը տեղի տվեց Պողոս Նուբարի արտաքին փայլի, լեզուների իմացության, ելրոպակեր կալերի առջև և ընդունեց նրա չափազանցված պահանջները: Երկուսի պահանջներն էլ չափից ավելի էին, բայց, ինչպես ցույց տվեց կյանքը, Ա.Սհարոնյանի համար Երևանում մշակված կետերն առավել խելամիտ էին: Թող որ քայքայված, նրա թիկունքում պետություն էր՝ նվազագույն, բայց բանակով, քիչ-շատ վերահսկվող տարածքով: 1918-1920 թթ. հայկական ար- տաքին քաղաքականության գործիչները ազգային էին, բայց՝ ոչ պետական: Նրանք, թվում է, վատ էին պատկերացնում, որ միջպետական հարաբե- րությունները պահանջում են մասնակիցների և ներկայացուցիչների *օրինա- կան լինելը*: Օրինականությունը ցույց է տալիս ոչ թե պարզապես տվյալ հասարակության մեջ ընտրովիությունը, այլ այն, որ այդ հասարակությունը ունի *կազմակերպական որակ* ու, հետևաբար, իրենից ուժ է ներկայացնում: Կազմվածքում մեկնացնենք, որ Թուրքիայի մեծ վեզիր Դամադ Ֆերիդ փա- շան, մեկնելով Կ.Պոլսից, իր հետ Փարիզ հրավիրեց օսմանյան նախկին ար- տաքին գործոց նախարար Գ.Նորատունյանին՝ որպես «հայ ազգի պաշտո- նական ներկայացուցիչ»: Լինելով պրոֆեսիոնալ՝ վերջինս հրաժարվեց:

Հայաստանի հանդեպ բրիտանական, և ընդհանրապես արևմտյան քա- դաքականության զագաթնակետը հանդիսացավ 1920 թ. փետրվարի 12-ից ապրիլի 10-ը տևած Լոնդոնյան կոնֆերանսը, ուր Դաշնակիցները տեղափո- խեցին հայերին վերաբերող որոշումը: Նրանք լավ էին հասկանում, որ ավելի քան մեկամյա (1919 թ. փետրվարից) հետաձգումը հնարավորություն էր ըն- ձերել

վերակազմավորելու թուրքական բանակն ու քաղաքականությունը: Ար- դեն 1919 թ. սեպտեմբերից անգլիացիք, ինչպես և ֆրանսիացիները, Թուրքիա- յում ընդունում էին երկու քաղաքական ուժ՝ երիտթուրքերին՝ սուլթան Մեհմեդ VI-ի հետ միասին, և քեմալականներին: 1919 թ. հոկտեմբերի 13-ին ԱՄՆ-ում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանորդ դերկոմս Է. Գրեյը միանշանակ հեռագրում էր Լոնդոն, որ Հայաստանի վրա ամերիկյան մանդատի վերաբերյալ Մենատում «հարց չկա»:

ԱՄՆ-ի քաղաքական կյանքում, նրա հասարակական գիտակցության մեջ մանդատային հարցը մերժվել էր մինչև 1920 թ. հունվար, իսկ վերջնական քվեարկությունը Մենատում կայացավ հունիսին 1-ին: Բայց 1919 թ. *հոկտեմբերից մինչև 1920 թ. ապրիլը* բրիտանական կառավարությունն իր դիվանագի- տական մարտավարությունը արդեն կառուցում էր՝ ելնելով այն բանից, որ ԱՄՆ-ի նախագահ Վ. Վիլսոնի խոստումներին Մենատը չի ընդառաջի, և դրանք ուժի մեջ չեն լինի: Այսպիսով, ԱՄՆ-ը մեջտեղից դուրս էր գալիս, իսկ քեմա- լականներին ճանաչում էին՝ թեկուզև դեռ ոչ բարձրաձայն: 1919-ի նոյեմբերից մինչև 1920-ի հունվարը անգլիացիները մի շարք բանակցություններ են վարում ֆրանսիացիների հետ: Միաժամանակ Թուրքիան ընտրություններ անցկացրեց 1919 թ. դեկտեմբերին, և 1920 թ. հունվարի 28-ին այդ երկրի Ազգային ժողովն ընդունեց Ազգային ուխտը:

Այդ պահին, բրիտանացիների գնահատումների համաձայն, Քեմալն ու- ներ 20-հազարանոց բանակ, 40-հազարանոց ոստիկանություն, գումարած ոչ կանոնավոր ստորաբաժանումները: Երիտթուրքերի ժամանակ իր ռազմական-քաղաքական փլուզման շրջանը Թուրքիան օգտագործեց ոչ թե ողբի, այլ ու- ժերի առավել հնարավոր կազմակերպման, վերախմբավորման, քարոզական աշխատանքի նպատակով հասարակական ոգին բարձրացնելու և զավթողա- կան պատերազմում իր պարտությունը ազգային- պաշտպանական ու ազ- գային-ազատագրական բնույթի ակտիվ միլիտարիզմի փոխակերպելու հա- մար: Այն, որ ոգու բարձրացումը ձեռք էր բերվում հայերի կոտորածով, երբեք խնդիրներ չէր հարուցում երկրի քաղաքական շրջանակներում:

1920 թ. հունվարին թուրքական զորամասերը հարձակվում են ֆրանսիա- ցիների վրա Կիլիկիայում՝ նրանց ստիպելով թողնելու Մարաշը, և, ընդամենի, եղեռնի ենթարկելով 15-20 հազար հայերի: Սակայն անգլիացիները, որպես պատիժ, պահանջում են գրավել Նեղուցներն ու բռնազավթել Կոստանդնու- պոլիսը:

Ինը Լոնդոնի կոնֆերանսի ընթացքում Կ. Պոլսում բրիտանական զեռա- գույն կոմիսար, ծովակալ Ջ. Ռոբերտը 1920 թ. մարտին հեռագրում էր Լոնդոն, որ քեմալականների ուժերը բազմանում են, սակայն ապստամբությունը հազիվ թե հավանական է: Բարձի նոր բռնազավթումը չափազանց ցանկալի է, բայց ցավոք, դրա համար անգլիացիների զորքերը քիչ են: Ադրբեջանի մարտու- նակությունը անհրաժեշտ է պահպանել, որպեսզի Մեծ Բրիտանիային ան- հրաժեշտ պահերին Երևանի զինված ուժերին շեղի Թուրքիայից: Օսմանյան կայսրության մասնատումը կուժեղացնի Ռուսաստանին, ընդ որում՝ բոլ- շևիկյան Ռուսաստանին: 1920 թ. ապրիլին բրիտանական գլխավոր շտաբը ու- ժեղացրեց տվյալ տեսակետը՝ ձշտելով, որ որևէ *հայկական անկախ պե- տություն*, որը կստանա Թուրքիայի մի շարք տարածքներ, կունենա *Դաշնակիցների համաձայնությունը, բայց ոչ ռազմական օժանդակությունը*: Անգլիացիների համար լավագույն որոշումը թուրքական սյուզերենությունն (ավատիչխանությունն) է այդպիսի

Հայկական պետության վրա: Այս ամենը լավ կլինի անկեղծորեն ասել հայկական ներկայացուցիչներին:

Թուրքական զինված ուժերը Էրզրումը կարող են թողնել մահա առանց Արևմուտքի ռազմական ձևաչափի, բայց լավագույնը հայերին գենը չտալն է, այլապես դա նրանց «հոգեբանորեն կխանգարի» բանակցությունների ընթացքում (անգլիացիների կարծիքով, Թուրքիային ու Ադրբեջանին գենը չէր կարող խանգարել - Գ.Մ.): Պնդել Թուրքիայի հետ պայմանագրի կետերի վրա Դաշնակիցների զինված ուժերի ներկայությամբ՝ *Նշանակում է հսկայական հարված հասցնել Բրիտանիայի հեղինակությանը, չստանալով դրա համար համապատասխան փոխհատուցում*: Հայաստանի նկատմամբ բրիտանական մանդատն անհնար է. մուսուլմանական շահերն ավելի կարևոր են:

Եվ այսպես, արդեն Լոնդոնի կոնֆերանսի ընթացքում պարզ դարձավ, որ Դաշնակիցները, որպես կողմեր հայ-թուրքական հակամարտության մեջ, կարող են ճանաչել, բայց չեն պաշտպանի հայկական պետականությունն ու նրա պահանջները: Անգլիական քաղաքագետները անընդունելի էին համարում Թուրքիայի մասնատումը՝ Դաշնակիցների կողմից պաշտոնապես առաջարկվող եղանակով: Նրանք հիմք էին ընդունում այն, որ իրական քաղաքականութան մեջ իրենց նման բաժանումը պետք չէ:

Այս դիրքորոշումն ամրացվեց 1920 թ. օգոստոսի 10-ի Սևրի դաշնագրով, ու դրանից հետո նույն տարվա սեպտեմբերին, անխուսափելի պատերազմի փաստաթղթերում:

Այդ սխեման լիովին տրամաբանական ավարտության հասավ երեք տարի անց Լոզանում, որը, շատ այլ բաների թվում, գրանցեց մահ 1918-1920 թթ. հայկական դիվանագիտության թույլ իրազեկությունն ու կանխատեսելու անբավարար կարողությունը: 1921-1923 թթ. բանակցություններն ու փաստաթղթերը, ներառյալ Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերը, արդեն կայանում էին առանց հայկական կողմի վերահսկողության ու մասնակցության:

**UNITED NATIONS OFFICE FOR
THE COORDINATION
OF HUMANITARIAN AFFAIRS**
Source: UN Department of Humanitarian Affairs (DHA)
Date: 08 Dec 1988

**USSR Earthquake Dec 1988
UNDRO Situation Reports 1-14**

UNDRO 88/2687
**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDRO INFORMATION REPORT NO. 1
8 DECEMBER 1988**

1. MAJOR EARTHQUAKE OF RICHTER MAGNITUDE 6.9 OCCURRED IN NORTHERN PART OF THE ARMENIAN SSR AT 11.40 HRS ON 7 DECEMBER CAUSING DESTRUCTION CORRESPONDING TO MERCALLI INTENSITY SCALE DEGREE IX. PRELIMINARY EPICENTRE DETERMINATION LATITUDE 41.2 N, LONGITUDE 44.1 E.

2. SERIOUS DAMAGE AND WIDESPREAD LOSS OF LIFE HAS BEEN REPORTED IN FOLLOWING CITIES:

SPITAK	(30,000 INHABITANTS)	'UTTERLY DESTROYED'
LENINAKAN	(200,000 INHABITANTS)	30% DESTROYED
KIROVAKAN	(160,000 INHABITANTS)	LESS SEVERE DAMAGE

3. NO OFFICIAL FIGURES AVAILABLE ON CASUALTIES. BUT UNOFFICIAL REPORT INDICATES PROBABLY TENS OF THOUSANDS DEAD.

4. SPECIAL POLITBURO COMMISSION HAS BEEN SET UP TO PROVIDE ASSISTANCE TO AFFECTED PEOPLE.

= ESSAAFI UNDRO GENEVA 28148 +
DPR 310 USR

UNDRO 88/2706
**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDRO SITUATION REPORT NO. 2
9 DECEMBER 1988**

1. USSR MISSION IN GENEVA HAS INFORMED THE UN DISASTER RELIEF CO-ORDINATOR OF USSR GOVERNMENT'S DECISION TO GRATEFULLY ACCEPT INTERNATIONAL ASSISTANCE FOR VICTIMS OF EARTHQUAKE.

2. TWO UNDRO OFFICERS ARRIVED IN ERIVAN, ARMERIAN SSR TODAY TO ASSIST IN THE IDENTIFICATION OF NEEDS FOR INTERNATIONAL ASSISTANCE IN COOPERATION WITH SOVIET COMMITTEE ESTABLISHED TO DIRECT RELIEF OPERATIONS.

3. GOVT OF FRANCE SENT RELIEF TEAM (190 MEN), 22 DOCTORS,

21 DOGS WITH 76 CBM OF RELIEF SUPPLIES.

4. GOVT OF SWITZERLAND DISPATCHED DISASTER CORPS WHICH IS EXPECTED TO REACH ARMENIAN SSR THIS AFTERNOON. TEAM CONSISTS OF 37 PEOPLE AND 22 DOGS. THEIR PLANE IS ALSO TRANSPORTING 8 MT OF RELIEF GOODS.

5. UK GOVT RESCUE TEAM LEAVING WITH THERMAL IMAGING EQUIPMENT FOR LOCATING PEOPLE TRAPPED UNDER DEBRIS.

6. OFFERS FOR ASSISTANCE ALSO ANNOUNCED BY SEVERAL OTHER COUNTRIES I.E. FRG, ITALY, USA AND FROM THE EUROPEAN COMMUNITY.

7. GERMAN RED CROSS (FRG) DISPATCHING SPECIAL PLANE WITH RELIEF GOODS.

8. ACCORDING TO REPORT RECEIVED FROM SOVIET RED CROSS (SRC) FIRST RELIEF CONSIGNMENT AIRLIFTED ON 7 DECEMBER TO AFFECTED AREA CONSISTED OF TENTS, STRETCHERS, MEDICAL AND FIRST AID KITS, KITCHEN UTENSILS AND LINEN. SRC CONFIRMED THAT RELIEF OPERATIONS IN REGIONS ARE CO-ORDINATED BY SPECIAL GOVERNMENTAL COMMITTEE.

9. FIRST REQUIREMENTS IDENTIFIED BY SOVIET RED CROSS ARE AS FOLLOWS: ANTIBIOTICS, SYRINGES WITH NEEDLES, BLOOD COLLECTION CONTAINERS, BLOOD SUBSTITUTES, SURGICAL CATGUT AND SILK, FOOD CONCENTRATES.

10. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USR'88(1)

UNDR0 88/2710

**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 3
10 DECEMBER 1988**

1. USSR OFFICIAL SOURCES INDICATE TENTATIVE DEATH TOLL OF EARTHQUAKE (WORST IN REGION SINCE 1046, ACCORDING TO SOVIET SEISMOLOGIST) AT 40 TO 45,000 PEOPLE. 12,000 PEOPLE BEING TREATED FOR INJURIES, HUNDREDS OF THOUSANDS REPORTED HOMELESS.

2. TOTAL POPULATION OF STRICKEN AREA OVER 700,000 PEOPLE. IN ADDITION TO LENINAKAN (300,000 INHABITANTS, 80 PERCENT DAMAGED/DESTROYED), KIROVAKAN (200,000 INHABITANTS, HALF DAMAGED/DESTROYED), SPITAK AREA (50,000 INHABITANTS, VIRTUALLY COMPLETELY DESTROYED), SEVERAL OTHER VILLAGES DESTROYED.

3. RELIEF ACTIVITIES CO-ORDINATED AT UNION LEVEL BY CHAIRMAN OF USSR COUNCIL OF MINISTERS AND AT REPUBLIC LEVEL BY CHAIRMAN OF COUNCIL OF MINISTERS OF ARMENIAN REPUBLIC. AT REQUEST OF SOVIET GOVT, UNDR0 LIAISING

CLOSELY WITH THESE AUTHORITIES IN CO-ORDINATING INTERNATIONAL ASSISTANCE.

4. 10 DECEMBER DECLARED NATIONAL MOURNING DAY. PRESIDENT OF SOVIET UNION M. GORBACHEV PRESENTLY IN AFFECTED AREA.

5. THERE IS NO NEED FOR GENERAL MEDICAL PERSONNEL, AS THESE ARE PROVIDED WITHIN USSR.

6. SPECIALIZED SEARCH AND RESCUE TEAMS WITH APPROPRIATE EQUIPMENT STILL REQUIRED BUT PRIOR CLEARANCE MUST BE OBTAINED THROUGH UNDR0.

7. OTHER REQUIREMENTS AS TRANSMITTED BY UNDR0 FIELD DELEGATES:

- WARM CLOTHING AND BLANKETS: URGENTLY REQUIRED DUE TO LOW TEMPERATURES, PARTICULARLY AT NIGHT (DOWN TO MINUS 10 C)

- WINTER ISOLATED TENTS PREFERABLY WITH HEATING FOR APPROX. 50 PERSONS

- FOOD (CANNED MEAT AND FISH, PROTEIN-RICH BISCUITS, DRIED SKIMMED MILK)

- ELECTRIC GENERATORS OF 5-10 KVA 220 VOLTS, 50 HERZ, DIESEL

- STEEL AND CONCRETE CUTTING EQUIPMENT.

- COMMUNICATION EQUIPMENT: 50 SETS TYPE WALKIE-TALKIE, RE-CHARGEABLE, COVERING AT LEAST DISTANCE 10 KM.

- MEDICAL SUPPLIES:

- DISPOSABLE SYRINGES
- BLOOD TRANSFUSION EQUIPMENT
- OPERATING TABLES
- OPERATING LAMPS
- MOBILE X-RAY SETS WITH FILMS
- MOBILE REANIMATION SETS

- MINISTRY OF HEALTH COMPLETING FULL LIST OF MEDICAL NEEDS WHICH WILL BE DISTRIBUTED IN NEXT SITREP(S).

8. TWO REPRESENTATIVES OF WHO EUROPEAN REGIONAL OFFICE (COPENHAGEN, DENMARK) JOINING UNDR0 TEAM IN ARMENIAN SSR.

9. USSR OPENED FOLLOWING SPECIAL BANK ACCOUNT FOR ASSISTANCE TO VICTIMS:

VNESHECONOMBANK, USSR
EREVAN DEPARTMENT, STR NALBANDIAN 2,
EREVAN 375010 (USSR)

ACCOUNT NO. 07000001

CONTRIBUTIONS CAN ALSO BE CHANNLED THROUGH UNDR0:

LLOYDS BANK
1, PLACE BEL AIR
CH-1211 GENEVA

ACCOUNT NO. 183598-01-10 UNOG TRUST FUND FOR UNDR0 WITH
MENTION: USSR - EARTHQUAKE IN ARMENIAN SSR 88

10. INTERNATIONAL ASSISTANCE

		US DLRS
GOVERNMENTS		
CANADA	CASH THROUGH EMBASSY. CND DLRS 50,000	42,016
DENMARK	CASH THROUGH DANISH RED CROSS FOR MEDICAL SUPPLIES. DANISH KR 2 MILLION	301,204
FINLAND	-CASH THROUGH FINNISH RED CROSS FOR MEDICAL SUPPLIES. FIN MARKS 2 MILLION -FIRST AIRLIFT LEFT AFTERNOON 9/12	487,804 (++)
FRANCE	2 AIRLIFTS ORGANIZED 9 AND 10 DEC TOTALLING 335 PEOPLE INCLUDING 31 DOCTORS, 55 DOGS AND 33 TONS RELIEF SUPPLIES	(++)
GERMANY FED. REP	SENDING TODAY RESCUE UNIT COMPOSED OF 65 MEN AND 9 DOGS AS WELL AS SPECIAL MATERIAL TO RESCUE PEOPLE FROM DEBRIS AND ELECTRONICAL EQUIPMENT FOR DETECTING PEOPLE	(++)
ITALY	- 2 PLANES WITH RESCUE ASSESSMENT TEAMS AND MEDICAL SUPPLIES. - 2 ADDITIONAL PLANES CARRYING 30 PERSONNEL WITH DOGS LEFT TODAY	(++) (++)
JAPAN	- MEDICINES, GENERATORS, BLANKETS, TENTS, INCLUDING TRANSPORT - CASH THROUGH RED CROSS	1,311,475 8,196,721
NORWAY	CASH NOK 2,000,000	307,692
UNITED KINGDOM	CASH PDS STG 5,000,000	9,208,103
NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS		
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES	(AUSTRALIA, AUSTRIA, BELGIUM, BULGARIA, CANADA, DENMARK, FINLAND, FRANCE, GREECE, HUNGARY, ICELAND, INDIA, ITALY, JAPAN, NORWAY, SWEDEN, UK, USA). DETAILS ON EACH CONTRIBUTION REPORTED IN LRCS SITREP NO. 3 OF 9/12/88	3,000,000
		(++) VALUE NOT REPORTED

11. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USR'88(1)

UNDRO 88/2716

U.S.S.R. - EARTHQUAKE

UNDRO SITUATION REPORT NO. 4

11 DECEMBER 1988 -

1. DEATH TOLL RAISED TO 50 TO 60,000.
2. FOLLOWING FIELD VISITS, UNDRO DELEGATES REPORT CRITICAL SITUATION IN STRICKEN AREAS. ADDITIONAL FULLY SELF-SUFFICIENT RESCUE TEAMS AND APPROPRIATE HEAVY EQUIPMENT, NOTABLY CRANES, NEEDED BUT SHOULD REACH AREAS WITHIN TWO TO THREE DAYS.
3. MASSIVE AID FLOWING TO AFFECTED AREAS. USSR GOVT OFFERS FREE TRANSPORT BY AEROFLOT OF INTERNATIONAL RELIEF ASSISTANCE. LANDING FEES WAIVED FOR FOREIGN RELIEF FLIGHTS TO MOSCOW, EREVAN, AND OTHER USSR INTERNATIONAL AIRPORTS. FREE FUEL OFFERED FOR RETURN.
4. TEAMS FROM 14 COUNTRIES (ALGERIA, AUSTRIA, BULGARIA, FRANCE, FRG, ITALY, ISRAEL, NORWAY, SWITZERLAND, SWEDEN, CZECHOSLOVAKIA, UGANDA, UK, USA) ASSISTING SOVIET RESCUE OPERATIONS, COMPLICATED BY LOW WINTER TEMPERATURES AND SURVIVAL NEEDS OF HUNDREDS OF THOUSANDS HOMELESS.
5. SOVIET RED CROSS MOBILIZED FOR EVACUATION OF WOUNDED, HOSPITAL CARE, RESCUE AND RELIEF ACTIVITIES, TRACING OF SURVIVORS.
6. UNDRO FIELD DELEGATES EMPHASIZING AGAIN NEED FOR STEEL AND CONCRETE CUTTING EQUIPMENT, TENTS, BLANKETS.
7. MEDICAL REQUIREMENTS ADDITIONAL TO THOSE MENTIONED IN UNDRO SITREP NO. 3 OF 10/12/88, AS SUBMITTED BY USSR MISSION/GENEVA, AS FOLLOWS:

- PORTABLE ARTIFICIAL KIDNEYS (NEED STRESSED BY UNDRO DELEGATES)
- ANTISHOCK DRUGS, MIORELAXANTS
- ANTIBIOTICS AND ANTIBACTERIAL DRUGS OF WIDE SPECTRUM
- HORMONAL PREPARATION FOR INTRAVENOUS INJECTION
- INTRAVENOUS CATHETERS
- TOOLS (DEVICES) FOR OSTEOSYNTHESIS
- PNEUMATIC CUSHION BEDS
- APPARATUS FOR RESPIRATION
- EQUIPMENT FOR MONITORING PATIENTS' CONDITION
- EQUIPMENT FOR ULTRASONIC DIAGNOSTICS
- PORTABLE ANESTHETIC UNITS
- DIALYZERS
- DISPOSABLE EQUIPMENT FOR TAKING BLOOD
- LARYNGOSCOPES
- DRUGS FOR DESINTOXICATION THERAPY
- SPLINTS FOR LIMB IMMOBILIZATION
- PSYCOTROPIC REMEDIES
- MOBILE X-RAY APPARATUS
- ENCEPHALOGRAPHES

- FIBROGASTROSCOPES
- EQUIPMENT FOR TWO HOSPITALS (500 BEDS EACH)
- MOBILE MEDICAL UNITS

8. LRCS ISSUED ON 10 DECEMBER APPEAL INCLUDING BASICALLY SIMILAR LIST OF MEDICAL NEEDS PRESENTED BY SOVIET RED CROSS.

9. UNDR0 CONVENING INFORMATION MEETING ON MONDAY 12, DECEMBER AT PALAIS DES NATIONS, GENEVA (11.00 AM, ROOM III). FOR SECURITY REASONS, PARTICIPANTS ARE KINDLY REQUESTED HANDCARRY COPY OF INVITATION.

10. INTERNATIONAL ASSISTANCE (SINCE SITREP NO. 3 OF 10 DECEMBER)

		US DLRS
GOVERNMENTS		
SWEDEN	2 HERCULES CARRYING 25 MT RESCUE EQUIPMENT, 16 DOGS, 38 RESCUE PERSONNEL	500,000
SWITZERLAND	ESCUE TEAM COMPRISING 37 RESCUE SPECIALISTS, MEDICAL DOCTOR, DOG HANDLERS, 20 DOGS WITH 8 MT RELIEF GOODS/SPECIAL EQUIPMENTS	200,000
NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS		
OXFAM/USA	CASH	20,000
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES	(AUSTRIA, CYPRUS, DENMARK, FRANCE, POLAND, SWEDEN, USA, YUGOSLAVIA). DETAILS ON EACH CONTRIBUTION REPORTED IN LRCS APPEAL OF 10/12/88	427,020

11. MASSIVE EFFORTS DEPLOYED BY PRIVATES, COMMUNITIES AND NGO'S IN MANY COUNTRIES TO BRING SUPPORT TO VICTIMS.

12. APART FROM CASH CONTRIBUTIONS (UNDR0 SITREP NO. 3 OF 10 DEC 88, PARA. 9 REFERS), RELIEF SUPPLIES CAN BE SENT TO FOLLOWING ADDRESS:

'FOR THE ARMENIAN AFFECTED PEOPLE, 12 FABRICIUS STREET, REOUTOVO, MOSCOW, USSR'.

13. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USR'88(1)

UNDR0 88/2722
U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 5
- 12 DECEMBER 1988 -

1. ON RETURN FROM ON-SITE MISSION IN LENINAKAN, UNDR0 DELEGATES REPORT 150,000 HOMELESS IN THAT CITY. DESTRUCTION: HOUSING SURFACE 500,000-600,000 SQ. METRES INCLUDING 120 HIGH RISE BUILDINGS, 21 FACTORIES AND 12 SCHOOLS. SEVERE DAMAGE TO HUNDREDS OF DWELLINGS AND TO HOSPITALS. TEN PER CENT WATER SUPPLY SYSTEM FUNCTIONING. ELECTRICITY SUPPLY COMPLETELY CUT.

INTERNATIONAL ASSISTANCE (SINCE SITREP NO. 4 OF 11 DECEMBER)

		US DLRS
2. INTER-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS		
EEC	CASH	1,796,407
3. GOVERNMENTS		
ALGERIA	RESCUE TEAM	(++)
AUSTRALIA	CASH THROUGH LRCS	434,782
AUSTRIA	-CASH FOR IMMEDIATE MEASURES -2 AIRPLANES CARRYING 2 RESCUE TEAMS, WITH SEARCH AND RESCUE EQUIPMENT	483,333 (++)
BULGARIA	RESCUE TEAM	(++)
CZECHOSLOVAKIA	RESCUE TEAM	(++)
FRANCE	IN ADDITION TO 2 AIRLIFTS OF RESCUE/MEDICAL TEAM (SEE SITREP NO 3 OF 10 DECEMBER, PARA 10), 178 PERSONNEL AND 19 DOCTORS SENT	(++)
GERMANY FED.REP.OF	IN ADDITION TO FIRST RELIEF FLIGHT 3 FURTHER RELIEF FLIGHTS SENT CARRYING 2 RESCUE TEAMS, DOGS AND TECHNICAL EQUIPMENT	581,395
HOLY SEE	(COR UNUM)	100,000
ISRAEL	RESCUE TEAM	(++)
NORWAY	RESCUE TEAM	(++)
UGANDA	RESCUE TEAM	(++)
USA	RESCUE TEAM	(++)
4. NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS		
MEDECINS SANS FRONTIERES BELGIQUE	1 RELIEF FLIGHT WITH 35 MT OF RELIEF SUPPLIES, SANITATION MATERIALS, TENTS, MEDICINES, BLANKETS AND 2 VEHICLES	(++)
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES	(ALGERIA, BULGARIA, CANADA, FINLAND, GERMANY FED.REP., NEW ZEALAND, TURKEY, YUGOSLAVIA). DETAILS IN LRCS LIST DATED 11 DECEMBER	427,020
		(++)- VALUE NOT REPORTED

5. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR

CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USR '88 (1)

UNDR0 88/2734
**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 6
- 13 DECEMBER 1988 -**

1. USSR PRIME MINISTER CONFIRMED 500,000 HOMELESS.
2. SOME 60 RELIEF FLIGHTS REPORTED SENT TO DISASTER AREAS FROM 23 COUNTRIES, IN ADDITION TO DOMESTIC RELIEF FLIGHTS. OVER 1,000 FOREIGN PERSONNEL COOPERATING WITH SOVIET RESCUE OPERATIONS. AIRPORTS, RAILWAYS IN AREAS WORKING AT SEVERAL TIMES THEIR NORMAL CAPACITY. GIVEN SCALE OF DISASTER, LOGISTICS CONSTRAINTS AND NUMBER OF RELIEF WORKERS, ORGANIZATION DIFFICULTIES UNAVOIDABLE.
3. TO FACILITATE COORDINATION, IT IS ESSENTIAL THAT UNSOLICITED ITEMS NOT BE SENT FROM ABROAD. RELIEF FLIGHTS SHOULD OBTAIN CLEARANCE FROM USSR CIVIL AVIATION MINISTRY PRIOR TO DEPARTURE INDICATING TYPE OF AIRCRAFT, CREW AND PASSENGERS, SCHEDULE. FLIGHTS OF ALL TYPES, INCLUDING MILITARY, CAN BE SENT TO MOSCOW, EREVAN OR LENINAKAN.
4. ON 12 DECEMBER 1988, UNDR0 CONVENED INFORMATION MEETING IN GENEVA WITH PARTICIPATION OF USSR MISSION. RELIEF OPERATIONS WERE REVIEWED WITH REPRESENTATIVES OF DONOR GOVERNMENTS AND NGOS.
5. URGENT NEEDS TRANSMITTED BY UNDR0 FIELD DELEGATES
 - WINTER TENTS
 - BLANKETS
 - COOKING UTENSILS
 - TOOLS (DEVICES) FOR OSTEOSYNTHESIS.
6. NEEDS ALREADY COVERED FOR GENERAL MEDICAL PERSONNEL, BLOOD AND PLASMA (AND SUBSTITUTES).

INTERNATIONAL ASSISTANCE

7. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL US DLRS 32 MILLION. THIS EXCLUDES CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES (INCLUDING RESCUE TEAMS) FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED, WHICH SHOULD ACCOUNT FOR SEVERAL ADDITIONAL MILLION DOLLARS.

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO.5 OF 12 DECEMBER 1988

8. GOVERNMENTS		US DOLLARS
FINLAND	IN ADDITION TO 2 MILL. FINLAND	146,341

	MARK DONATED THROUGH LRCS, 600,000 FIM MORE ALLOCATED FOR FIELD HOSPITAL	
IRELAND	CASH THROUGH IRISH RED CROSS	155,038
SWEDEN	ADDITIONAL 2 AIRPLANES CARRYING 30 MT RELIEF SUPPLIES OF TENTS, BLANKETS, RESCUE EQUIPMENT CASH THROUGH SWEDISH RED CROSS	416,666 333,333
USA	CASH 5 AIRPLANES CARRYING 1 RESCUE TEAM WITH 8 DOGS, 14 RADIOS, 4 WATER TANKS, 55 ROLLS PLASTIC SHEETING, 750 BLANKETS, 812 TENTS, 500 DOUBLE COTS, MEDICAL SUPPLIES	50,000 775,564
9. NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS		
9. NON- GOVERNMENTAL ORGANISATIONS	2 RELIEF FLIGHTS WITH MEDICINES, MEDICAL EQUIPMENT, BLANKETS, SLEEPING BAGS, COOKING UTENSILS, CLOTHING, BISCUITS, CANNED MEAT, STOVES, SOAP	593,023
MEDECINS SANS FRONTIERES BELGIUM	2 AIRPLANES WITH 52 MT OF RELIEF SUPPLIES AND 1 RESCUE TEAM	(++)
MEDECINS SANS FRONTIERES FRANCE	1 AIRPLANE WITH 40 MT RELIEF SUPPLIES	(++)
WORLD VISION INTERNATIONAL	CASH FOR RELIEF SUPPLIES AND MEDICAL SUPPLIES	500,000
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES	(FRANCE, IRELAND, KOREA (DPR), KOREA (REP), NETHERLANDS, SPAIN, SWEDEN, SWITZERLAND). DETAILS REPORTED IN LRCS SITREP 4 DATED 12 DECEMBER	1,107,170
(++) VALUE NOT REPORTED		

10. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USSR'88 (1)

UNDR0 88/2747
U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 7
- 14 DECEMBER 1988 -

1. SO FAR SOME 19,000 EXTRACTED FROM DEBRIS, OF WHOM 5,400 ALIVE.

2. WEATHER HAMPERING RESCUE OPERATIONS AND AGGRAVATING LIVING CONDITIONS OF HOMELESS.

3. TRACING CENTER FOR SURVIVORS ESTABLISHED BY SOVIET RED CROSS IN EREVAN (TELEPHONE NOS: 564434/563516/564881/580003/580883/581512 /581513/584311).

4. TO ALLEVIATE SHELTER DIFFICULTIES, 24,000 CHILDREN, WOMEN AND ELDERLY EVACUATED ON A VOLUNTARY BASIS FROM DISASTER STRICKEN AREAS, MAINLY TO REST HOUSES AND OTHER HEALTH CENTERS IN ARMENIAN SSR.

5. NO FURTHER NEED FOR CLOTHING.

6. ACCORDING TO UNDR0 FIELD DELEGATES, NEED FOR FIELD HOSPITALS, SYRINGES, ARTIFICIAL KIDNEYS, DIALYSIS EQUIPMENT COVERED.

7. LRCS ADVISED NATIONAL SOCIETIES THAT NO MEDICINES OR MEDICAL EQUIPMENT SHOULD BE SENT WITHOUT PRIOR CLEARANCE.

INTERNATIONAL ASSISTANCE

8. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL US DLRS 34 MILLION FROM 35 COUNTRIES: THIS EXCLUDES CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES (INCLUDING RESCUE TEAMS) FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED, WHICH SHOULD ACCOUNT FOR SEVERAL ADDITIONAL MILLION DOLLARS.

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO.6 OF 13 DECEMBER 1988

		US DOLLARS
9. UN SYSTEMS		
WHO	MEDICINES	(++)
10. NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS AND OTHER PRIVATE SOURCES		
AMERICAR E	2 AIRPLANES WITH MEDICAL SUPPLIES	800,000
THE ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION, ARMENIAN RELIEF SOCIETY OF NORTH AMERICA, ARMENIAN NATIONAL COMMITTEE OF AMERICA, THE ARMENIAN ASSEMBLY OF AMERICA, THE ARMENIAN MISSIONARY	80 MT MEDICAL SUPPLIES/EQUIPMENT, 40-50 MEMBERS MEDICAL TEAM	(++)

ASSOCIATION OF AMERICA		
CATHOLIC RELIEF SURVIVES	CASH THROUGH ARMENIAN CHURCH	100,000
FEED THE CHILDREN	1 AIRPLANE CARRYING 10,000 BLANKETS, MEDICINES, FOOD	500,000
KING COUNTY, WASHINGTON	100,000 LBS. MEDICAL SUPPLIES	(++)
MENNONITE CENTRAL COMMITTEE	10,000 BLANKETS THROUGH MEDICAL OUTREACH	(++)
OXFAM/USA	CASH	20,000
PAN AVIATION	3 AIRPLANES TO TRANSPORT SUPPLIES DONATED BY ARMENIAN-AMERICAN	(++)
PEOPLE TO PEOPLE	17 MEMBERS RESCUE TEAM	(++)
SOUTHERN BAPTIST FOREIGN MISSION BOARD	SOUTHERN BAPTIST FOREIGN MISSION BOARD	20,000
WORLD VISION RELIEF AND DEVELOPMENT	CASH 3 AIRPLANES CARRYING 150,000 LBS. MEDICAL SUPPLIES, 1 RESCUE TEAM, 25 DOCTORS	1,000,000 (++)
		(++) VALUE NOT REPORTED

11. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USSR'88 (1)

UNDR0 88/2756

**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 8
- 15 DECEMBER 1988 -**

1. RELIEF EFFORTS NOW FOCUSSED ON NEEDS AFFECTED/ DISPLACED POPULATION AND IN RESTORATION BASIC SERVICES LIKE WATER, ELECTRICITY.

2. UNDR0, WITH COOPERATION GOVERNMENTS OF JAPAN AND FINLAND, ARRANGING RELIEF FLIGHT (TENTS AND BLANKETS) FOR AFFECTED/DISPLACED POPULATION FROM ITS WAREHOUSE IN PISA, ITALY.

3. USSR MISSION GENEVA INFORMS THAT DOMESTIC MEDICAL TEAMS CAN PROVIDE FULL MEDICAL SERVICES FOR PERSONS IN

NEED: HENCE NEW FOREIGN MEDICAL SPECIALISTS NOT REQUIRED.

4. ON 14 DECEMBER, UNDR0 CHAIRED IN EREVAN JOINTLY ORGANIZED UNDR0/LRCS MEETING FOR FOREIGN TEAMS/NGO'S OPERATING IN DISASTER AREA.

5. WCC ISSUED INITIAL USDLRS 3 MILLION APPEAL FOR OUTSTANDING RELIEF NEEDS.

INTERNATIONAL ASSISTANCE

6. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL US DLRS 35 MILLION. THIS EXCLUDES CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES (INCLUDING RESCUE TEAMS) FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED, WHICH SHOULD ACCOUNT FOR SEVERAL ADDITIONAL MILLION DOLLARS.

7. UNDR0 DECIDED TO DONATE US DLRS 20,000 EMERGENCY GRANT.

8. ACCORDING TO LATEST INFORMATION, EEC CONTRIBUTIONS TOTAL SO FAR US DLRS 1.8 MILLION (1.5 MILLION ECU) WHICH ALLOWED DESPATCH 11 RELIEF FLIGHTS WITH COFINANCING GOVERNMENTS OF BELGIUM, UK, FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY, NGO'S (MEDECINS DU MONDE, MEDECINS SANS FRONTIERES, ARMENIAN COMMUNITY FRANCE, AEROMARITIME) AND RED CROSS SOCIETIES (FRANCE, GERMANY FED. REP. OF, NETHERLANDS). USSR MADE AVAILABLE 4 AIRCRAFT FREE OF CHARGE. FLIGHTS CONTAINED MEDICAL PERSONNEL AND EQUIPMENT, MEDICINES, FOOD, TENTS, BLANKETS, VEHICLES AND OTHER RELIEF SUPPLIES.

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO.7 OF 14 DECEMBER 1988

SECOURS CATHOLIQUE FRANCE	MEDICINES	76,791
---------------------------------	-----------	--------

9. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USSR'88 (1)

UNDR0 88/2775
U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 9
- 16 DECEMBER 1988 -

1. MASSIVE FLOW INTERNATIONAL ASSISTANCE TO DISASTER AREAS CONTINUING. 118 RELIEF FLIGHTS FROM ABROAD REGISTERED SO FAR.

2. ALL INTERNATIONAL ASSISTANCE EXEMPT FROM CUSTOMS AND OTHER DUTIES.

3. EMERGENCY PHASE APPROACHING END.

4. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL OVER USDLRS 39 MILLION FROM DONORS INDICATED BELOW (THIS EXCLUDES CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES -INCLUDING RESCUE TEAMS- FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED, WHICH SHOULD ACCOUNT FOR SEVERAL ADDITIONAL MILLIONS DOLLARS).

5. GOVERNMENTS OF ALGERIA, AUSTRALIA, AUSTRIA, BELGIUM, BULGARIA, CANADA, CZECHOSLOVAKIA, DENMARK, FINLAND, FRANCE, GERMAN DEM. REP., GERMANY FED.REP.OF, HOLY SEE, IRELAND, ISRAEL, ITALY, JAPAN, NORWAY, SWEDEN, SWITZERLAND, UGANDA, UK, USA, YUGOSLAVIA TOTAL: 25.1 MILLION US DLRS

EEC TOTAL: 1.8 MILLION US DLRS

6. RED CRESCENT AND RED CROSS SOCIETIES OF ALGERIA, AUSTRALIA, AUSTRIA, BELGIUM, BULGARIA, CANADA, CYPRUS, DENMARK, FINLAND, FRANCE, GERMANY FED.REP.OF, GREECE, HUNGARY, ICELAND, INDIA, IRELAND, JAPAN, KOREA DEM.PEO.REP., KOREA REP.OF, NETHERLANDS, NEW ZEALAND, NORWAY, POLAND, SPAIN, SWEDEN, SWITZERLAND, TURKEY, UK, USA, YUGOSLAVIA. DETAILS IN LRCS SITREP 4 OF 12 DECEMBER.

TOTAL: 5.4 MILLION US DLRS

7. OTHER NON GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND PRIVATE GROUPS TOTAL: 6.8 MILLION US DLRS

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO. 8 OF 15 DECEMBER 1988

		US DOLLARS
GOVERNMENTS		
BELGIUM	FUNDING OF TWO RELIEF FLIGHTS OF MEDICINES, MEDICAL MATERIALS AND BLANKETS, OPERATED IN CONJUNCTION WITH BELGIAN RED CROSS AND MEDECINS SANS FRONTIERE	415,512
CZECHOSLOVAKIA	15 PLANELOADS CARRYING 1 FIELD HOSPITAL MEDICAL SUPPLIES, 1 MEDICAL TEAM, 7 RESCUE TEAMS, 6 MOBILE CRANES, 25 TRUCKS, BLANKETS, SLEEPING BAGS, TENTS, CLOTHES, FOOD AND BUILDING MATERIALS	(++)
GERMAN DEM.REP	1 FLIGHT CARRYING 11 MT OF MEDICINES AND FOOD	(++)
USA	ADDITIONAL 2 AIRPLANES CARRYING 200 ROLLS PLASTIC SHEETING, 300 TENTS, 5,023 WATER JUGS, 1,500 COTS	345,000
NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS		

CARITAS	(AUSTRIA, GERMANY FRG, ITALY, SPAIN): PROVIDED CASH, 50 TENTS, 50 STOVES, 750 FAMILY KITS, 20,000 BLANKETS, 5,000 WOOLEN SWEATERS AND FOOD	861,090
DEVELOPMENT ET PAIX/CANADA	CASH	25,210
MEDECIN SANS FRONTIERES HOLLAND	MEDICAL MATERIALS, RELIEF SUPPLIES DIALYSIS TEAM	(++)
REDD BARNA-NORWAY	CASH	61,538
SAVE THE CHILDREN/USA	CASH FOR MEDICAL SUPPLIES	5,000
SCIAF/SCOTLAND:	CASH	92,081
TROCAIRE/IRELAND	CASH	33,510
US PRIVATE GROUPS		1,964,569
		(++) - VALUE NOT REPORTED

8. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DRP 310 USSR'88 (1)

UNDR0 88/2790

**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 10
- 19 DECEMBER 1988 -**

1. EARTHQUAKE'S UPDATED TOLL: OUT OF 50/60,000 ESTIMATED DEAD, 23,694 ACTUALLY EXTRACTED FROM RUBBLE SO FAR, 17,619 INJURED.

2. INTERNATIONAL ASSISTANCE ARRIVED ON 166 FLIGHTS FROM 42 COUNTRIES. TOTAL RELIEF FLIGHTS 1,700, I.E. APPROX. 150 DAILY. SOME 27,000 RAIL WAGONS OF RELIEF SUPPLIES ALSO DELIVERED.

3. USSR MISSION GENEVA INFORMS UNDR0 THAT, DUE TO CONGESTION AT EREVAN AIRPORT, IT IS RECOMMENDED TO SEND RELIEF FLIGHTS TO AIRPORTS OF MOSCOW (SHEREMETYEVO-2) AND TBILISI (GEORGIA) FOR TIMEBEING.

4. WHILE IMMEDIATE RELIEF PHASE ENDING, OPERATIONS NOW FOCUS ON CARE AND REHABILITATION OF SURVIVORS. 70,094 PEOPLE BEING EVACUATED WITHIN AND OUTSIDE ARMENIAN SSR.

5. AIRCRAFT FROM UNDR0 WAREHOUSE IN PISA WITH TENTS AND BLANKETS DONATED BY GOVERNMENTS OF JAPAN AND FINLAND

LANDED IN EREVAN ON 17 DECEMBER 1988. UNDR0 FIELD DELEGATES WERE AT AIRPORT TO RECEIVE LOAD.

6. LRCS INFORMED BY SOVIET RED CROSS THAT EMERGENCY REQUIREMENTS IN PERSONNEL, MEDICAL SUPPLIES/EQUIPMENT, TENTS AND FOOD HAVE BEEN COVERED AND RECOMMENDED NATIONAL SOCIETIES NOT TO SEND NEW RELIEF SUPPLIES WITHOUT PRIOR CONSULTATION.

7. WHO FIELD TEAM WHICH WORKED CLOSELY WITH UNDR0 PARTICULARLY IN ASSESSMENT HEALTH SITUATION AND NEEDS RETURNED FROM EREVAN ON 18 DECEMBER 1988. HEALTH PREPAREDNESS PLAN WAS REVIEWED WITH AUTHORITIES OF USSR, ARMENIAN SSR AND SOVIET REDCROSS.

8. AT REQUEST USSR ACADEMY OF SCIENCES, AND WITHIN FRAMEWORK INTERNATIONAL DECADE FOR NATURAL DISASTER REDUCTION, UNITED STATES TEAM OF 18 SCIENTISTS AND ENGINEERS ORGANIZED BY U.S. NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES UNDER LEADERSHIP U.S. GEOLOGICAL SURVEY ARRIVING EREVAN. FRENCH EXPERT TEAM OF 10 MEMBERS DUE IN EREVAN 21 DECEMBER 1988. OBJECTIVE OF BOTH MISSIONS IS TO ANALYSE CAUSES AND MEASURES FOR DISASTER MITIGATION AND RECONSTRUCTION. A 3-MEMBER CZECHOSLOVAK TEAM ALSO PRESENT ON THE SPOT. UNESCO CO-ORDINATING WORK AND FINDINGS OF THESE EXPERT TEAMS.

9. UNDR0 FIELD DELEGATES ADVISE TO DONATE CASH. THIS WOULD ALLOW MEET SPECIFIC NEEDS AS THEY ARISE, AND SORT AND DISTRIBUTE HUGE VOLUME RELIEF SUPPLIES ALREADY DONATED AND BEING DELIVERED.

INTERNATIONAL ASSISTANCE

10. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL OVER USDLRS 60 MILLION. THIS EXCLUDES CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES (INCLUDING RESCUE TEAMS) FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED, WHICH SHOULD ACCOUNT FOR SEVERAL ADDITIONAL MILLION DOLLARS.

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO. 9 OF 16 DECEMBER 1988

		US DOLLARS
UN SYSTEM		
UNDR0	RELIEF FLIGHT: TENTS, BLANKETS, INCLUDING TRANSPORT (JAPAN/FINLAND)	282,000
GOVERNMENTS		
JAPAN	ASSESSMENT TEAM FOR REHABILITATION	(++)
NETHERLANDS	MEDICINES, MEDICAL MATERIAL, COMMUNICATION SYSTEMS THROUGH LRCS	1,538,461
USA	TRANSPORT OF CARE PACKAGES FROM UK UPDATED COSTS OF TOTAL 7	52,000 286,545

FLIGHTS		
NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND OTHER PRIVATE SOURCES		
UN STAFF RELIEF COMMITTEE, NEW YORK (THROUGH UNDR0)	AIRLIFT OF GENERATORS FOR ELECTRICITY SUPPLY	9,000
RED CROSS/USA	COLLECTED IN CASH AND IN KIND	1,585,431
ADVENTIST DEVELOPMENT AND RELIEF AGENCIES	MEDICINES, MEDICAL SUPPLIES, TENTS, PLASTIC SHEETING, BLANKETS, WINTER CLOTHING	1,147,439
AMERICAN INDIVIDUALS AND PRIVATE ORGANIZATIONS	CASH	357,000
ARBEITER-SAMARITER-BUND	BLANKETS, TENTS, MEDICINES, MEDICAL EQUIPMENT	63,953
VARIOUS OTHER CONTRIBUTIONS		APPROX. 16,000,000
(++) VALUE NOT REPORTED		

11. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DRP 310 USSR'88 (1)

UNDR0 88/2800

**U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDR0 SITUATION REPORT NO. 11
- 20 DECEMBER 1988 -**

1. WITH ENDING RESCUE AND IMMEDIATE RELIEF PHASE, UNDR0 TWO FIELD DELEGATES LEAVING DISASTER AREAS FOR HEADQUARTERS. PRIOR TO DEPARTURE, THEY WERE RECEIVED BY CHAIRMAN OF USSR COUNCIL OF MINISTERS, N. RYZHKOV. MEETING, REPORTED IN USSR PRESS, REVIEWED CO-ORDINATION ASPECTS OF LARGE SCALE RESCUE OPERATIONS AS WELL AS PREVENTION AND PREPAREDNESS MEASURES. USSR EXPRESSED GRATITUDE FOR HUMANITARIAN ACTION OF OFFICE OF UN DISASTER RELIEF CO-ORDINATOR. MEETING WAS ATTENDED BY N. SLUNKOV, MEMBER OF POLITBURO AND SECRETARY OF CENTRAL COMMITTEE OF CPSU AND S. ARUTYUNYAN, FIRST SECRETARY OF CC OF COMMUNIST PARTY, ARMENIAN SSR.

2. WHILE MOST URGENT MEDICAL NEEDS OF AFFECTED POPULATION COVERED, USSR MISSION GENEVA CONVEYED UNDR0 SPECIAL LIST OF MEDICAMENTS AND EQUIPMENT REQUIRED FOR REHABILITATION LIMITED NUMBER SEVERE CASES. COPY LIST TRANSMITTED IMMEDIATELY TO WHO REGIONAL

OFFICE COPENHAGEN FOR APPROPRIATE ACTION.

3. AFTER CONSULTATIONS WITH FIELD DELEGATES, UNDR0 COMPLETING AIRLIFT OF RELIEF SUPPLIES WITH SECOND ALREADY PLANNED RELIEF FLIGHT TO DISASTER AREAS.

INTERNATIONAL ASSISTANCE

4. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL USDLRS 70 MILLION, EXCLUDING CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES SUCH AS RESCUE TEAMS, FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED.

5. JAPAN CONFIRMED TO UNDR0 DISPATCH ON 18 DECEMBER OF TEN-MEMBER TEAM, INCLUDING SEISMOGRAPHIC ENGINEERING SPECIALISTS. TEAM MET UNDR0 FIELD DELEGATES IN EREVAN.

6. CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO. 10 OF 19 DEC 1988

		US DLRS
GOVERNMENTS		
ISRAEL	4 RELIEF FLIGHTS CARRYING 2 RESCUE TEAMS AND EQUIPMENT, 1 MEDICAL TEAM, 1 FIELD HOSPITAL	(++)
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES		
BRITISH RED CROSS IN COOPERATION WITH UK GOVERNMENT, AEROFLOT, BRITISH AIRWAYS AND PRESS (SUNDAY EXPRESS)	9 RELIEF FLIGHTS CARRYING 40 MT MEDICINES AND MEDICAL EQUIPMENT, 90 MT FOOD, 27,000 BLANKETS, 980 TENTS	1,640,000
(ALGERIA, AUSTRALIA, AUSTRIA, BELGIUM, BULGARIA, CANADA, CZECHOSLOVAKIA, FINLAND, FRANCE, GDR, FRG, HUNGARY, ITALY, JAPAN, KOREA-REP., MONACO, NETHERLANDS, NORWAY, POLAND, SWEDEN, SWITZERLAND, TURKEY, USA, YUGOSLAVIA)	DETAILS IN LRSC LIST DATED 19 DECEMBER.	8,168,000
		(++) VALUE NOT REPORTED

7. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITIES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DRP 310 USSR'88 (1)

UNDRO 88/2828
U.S.S.R. - EARTHQUAKE
UNDRO SITUATION REPORT NO. 12
- 23 DECEMBER 1988 -

1. REHABILITATION PHASE STARTING WITH EIGHT MILLION TONS DEBRIS BEING CLEARED.
2. 57,000 TENTS IN DISASTER AREAS.
3. 1800 RELIEF FLIGHTS REGISTERED SO FAR, 175 OF WHICH FROM OVERSEAS.
4. SECOND UNDRO RELIEF FLIGHT DEPARTED PISA WAREHOUSE 23 DECEMBER 1988, ETA EREVAN SAME DAY.
5. CASH CONTRIBUTIONS ARE RECOMMENDED. NEVERTHELESS, IF DONORS CONSIDER OTHER TYPES OF CONTRIBUTIONS, THEY ARE ADVISED TO OBTAIN PRIOR CLEARANCE FROM USSR/ARMENIAN SSR AUTHORITIES AND/OR UNDRO.
6. SPECIAL MENTION MUST BE MADE OF NATIONAL AND INTERNATIONAL SOLIDARITY, WHICH HAS RESULTED IN HIGH VOLUME OF ASSISTANCE TO AFFECTED POPULATION. SOVIET AUTHORITIES TO BE COMMENDED FOR SPECIAL FACILITIES GIVEN TO INTERNATIONAL ASSISTANCE AND FOR UNLIMITED ACCESS TO DISASTER AREA.
7. ORGANIZATION DIFFICULTIES EXPERIENCED DURING INITIAL EMERGENCY PERIOD BEING REVIEWED BY SOVIET AUTHORITIES.

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO. 11 OF 20
 DECEMBER 1988

		US DOLLARS
EEC	ADDITIONAL ALLOCATION FOR PREFABS, TENTS AND OTHER ASSISTANCE	10,179,000
CZECHOSLOVAKIA (GOVT.)	22 RELIEF FLIGHTS AND OVER 400 RAILWAY WAGONS OF RELIEF SUPPLIES	8,297,872
GERMAN DEM.REP. (GOVT.)	AIRLIFT OF 20 MT GOODS (TENTS, BLANKETS AND FOOD)	(++)
GERMANY F.R.OF (GOVT.)	4 RELIEF FLIGHTS CARRYING FOOD, 2 TECHNICAL TEAMS, 6 BULLDOZERS, 1 SATELLITE COMMUNICATION UNIT, 15 CRANES, 100 TENTS, MEDICINES	9,715,115
JAPAN (GOVT.)	140 TENTS, 2,800 BLANKETS THROUGH UNDRO SECOND RELIEF FLIGHT FROM PISA WAREHOUSE INCLUDING TRANSPORT	354,000
LUXEMBOURG	CASH	277,000

(GOVT.)		
MONGOLIA (GOVT.)	50 MT CANNED MEAT, MEDICINES, TENTS	(++)
NEW ZEALAND (GOVT.)	CASH THROUGH LRCS	32,679
TURKEY (GOVT.)	4 TRUCKLOADS OF MEDICAL SUPPLIES	252,576
RED CROSS (FRG)	14 RELIEF FLIGHTS CARRYING 100 MT MEDICINES/MEDICAL EQUIPMENT, 1 RESCUE TEAM, 1 MEDICAL TEAM, 14,000 BLANKETS, 1,300 TENTS, 50 FIELD HOSPITALS, 3 GENERATORS, 3 FIELD KITCHENS, 3 BULLDOZERS, AMBULANCES, VEHICLES AND WATER PURIFICATION EQUIPMENT	3,689,450
TURKISH RED CRESCENT SOCIETY	65 MT SUPPLIES, MEDICINES, 10,000 BLANKETS AND FOOD	(++)
CZECHOSLOVAK TRADE UNIONS, REDCROSS, COOPERATIVES, FIRMS		3,724,000
CARITAS AUSTRIA	ADDITIONAL MEDICAL SUPPLIES, 62.5 MT CLOTHES AND BLANKETS	52,582
FOOD FOR THE HUNGRY	FOOD, MEDICINES AND MEDICAL EQUIPMENT INCLUDING TRANSPORT	229,600
MONGOLIAN TRADE UNION ORGANISATIONS, MONGOL-SOVIET FRIENDSHIP SOCIETY, AND THE REVOLUTIONARY YOUTH LEAGUE OF MONGOLIA	CASH	666,666
MUSICIANS FOR ARMENIA/UK	CASH	668,508
TEAR FUND/UK	CASH	10,000

TOTAL INTERNATIONAL ASSISTANCE

8. PLEDGES REPORTED TO UNDRO SO FAR TOTAL USDLRS 97 MILLION (EXCLUDING CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES-SUCH AS RESCUE TEAMS - FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED).

9. FOLLOWING IS SUMMARY OF CONTRIBUTIONS BY DONOR CATEGORY (DETAILS AVAILABLE WITH UNDRO UPON REQUEST).

		US
--	--	----

		DOLLARS
UN SYSTEM		
UNDRO	2 RELIEF FLIGHTS FROM PISA WAREHOUSE EMERGENCY GRANT	20,000
WHO	ASSESSMENT TEAM FROM COPENHAGEN	(++)
GOVERNMENTS		
ALGERIA	RESCUE TEAMS (2 RELIEF FLIGHTS)	X/ 1,000,000
AUSTRALIA	CASH THROUGH LRCS	434,782
AUSTRIA	CASH, 2 RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS	483,333
BELGIUM	2 RELIEF FLIGHTS WITH REDCROSS AND MEDECINS SANS FRONTIERES	415,512
X/BULGARIA	RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS	(++)
CANADA	CASH, RELIEF SUPPLIES AND TRANSPORT	X/ 4,192,016
X/CHILE	CASH	20,000
X/CHINA P.R.OF	FOOD AND CLOTHING THROUGH REDCROSS	(++)
X/CUBA	RELIEF FLIGHT	(++)
X/CYPRUS	RELIEF SUPPLIES, CASH	22,000
CZECHOSLOVAKIA	22 RELIEF FLIGHTS, TRAINS	8,297,872
DENMARK	CASH THROUGH DANISH RED CROSS	301,204
FINLAND	MEDICAL SUPPLIES THROUGH REDCROSS, MOBILE HOSPITAL, BLANKETS THROUGH UNDRO	657,976
FRANCE	513 RESCUERS, 55 DOGS, 33 MT RELIEF SUPPLIES	(++)
GERMAN DEM.REP	2 RELIEF FLIGHTS	X/ 868,558
GERMANY FED. REP.OF	HEAVY EQUIPMENT, COMMUNICATIONS, RESCUE TEAMS, RELIEF SUPPLIES, FLIGHTS	10,413,949
X/GREECE	RELIEF FLIGHTS	(++)
HOLY SEE	CASH	100,000
X/ICELAND	CASH, TRANSPORT OF BLANKETS	54,989
X/INDIA	RELIEF FLIGHTS	100,000
X/INDONESIA	AIRLIFT OF RELIEF SUPPLIES	(++)
IRELAND	CASH THROUGH IRISH RED CROSS	155,038
ISRAEL	4 RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS	(++)

ITALY	RELIEF FLIGHTS, COMMUNICATIONS, RESCUE TEAMS, PREFABS	(++)
JAPAN	CASH THROUGH REDCROSS, RELIEF SUPPLIES, AIRLIFTS OF TENTS AND BLANKETS THROUGH UNDRO	10,110,945
X/KENYA	10 MT TEA, 3 MT OF COFFEE	16,400
X/KOREA, REP OF	RESCUE TEAMS, SUPPLIES	2,000,000
LUXEMBOURG	CASH	277,008
X/MADAGASCAR	MEDICINES, VOLUNTEERS	(++)
MONGOLIA	MEDICINES, 50 MT CANNED MEAT, TENTS	(++)
X/MOROCCO	AIRLIFT OF MEDICAL AND SHELTER SUPPLIES	(++)
NETHERLANDS	MEDICAL SUPPLIES, COMMUNICATIONS THROUGH LRCS	1,538,461
NEW ZEALAND	CASH THROUGH LRCS	32,679
NORWAY	CASH, SUPPLIES, RESCUE TEAM	X/ 770,000
X/PAKISTAN	RELIEF SUPPLIES	(++)
X/POLAND	RESCUE TEAM, RELIEF SUPPLIES	(++)
X/ROMANIA	RESCUE TEAM, RELIEF SUPPLIES	(++)
X/SAUDI ARABIA	CASH	500,000
X/SINGAPORE	CASH	20,000
X/SPAIN	RESCUE TEAM	(++)
X/SRI LANKA	5 MT TEA	(++)
SWEDEN	CASH THROUGH REDCROSS, 4 RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS, SUPPLIES AND EQUIPMENT	1,249,999
SWITZERLAND	RESCUE/MEDICAL TEAMS, 2 RELIEF FLIGHTS	200,000
X/SYRIA	RELIEF SUPPLIES	(++)
TURKEY	4 TRUCKLOADS OF MEDICAL SUPPLIES	252,576
UGANDA	RESCUE TEAM	(++)
X/UNITED ARAB EMIRATES	RELIEF SUPPLIES	(++)
UNITED KINGDOM	12 RELIEF FLIGHTS, SUPPLIES AND EQUIPMENT, RESCUE TEAMS	9,519,336
USA	8 RELIEF FLIGHTS, RESCUE TEAMS, SUPPLIES AND EQUIPMENT, CASH	1,909,451
X/YUGOSLAVIA	SUPPLIES	149,000
	TOTAL US DOLLARS	56 MILLION
INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS		

X/AGFUND	CASH	50,000
EEC	11 RELIEF FLIGHTS (WITH NGO'S AND REDCROSS), RELIEF SUPPLIES, PREFABS	11,976,042
	TOTAL US DOLLARS	12 MILLION
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES		
ALGERIA, AUSTRALIA, AUSTRIA, BELGIUM, BULGARIA, CANADA, CYPRUS, CZECHOSLOVAKIA, DENMARK, FINLAND, FRANCE, GERMAN DEM.REP., GERMANY, FED.REP.OF, GREECE, HUNGARY, ICELAND, INDIA, IRELAND, ITALY, JAPAN, KOREA DEM.REP., KOREA REP.OF, MONACO, NETHERLANDS, NEW ZEALAND, NORWAY, POLAND, SPAIN, SWEDEN, SWITZERLAND, TURKEY, UK, USA, YUGOSLAVIA. (DETAILS OF EACH CONTRIBUTION IN LRCS SITREPS)		18 MILLION
	TOTAL US DOLLARS	
OTHER NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND PRIVATE SOURCES		11 MILLION
	TOTAL US DOLLARS	
X/ SUBJECT TO VERIFICATION		
(++) VALUE NOT REPORTED		

10. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDR0 DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITY.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DRP 310 USSR'88 (1)

UNDR0 89/0061

U.S.S.R. - EARTHQUAKE

UNDR0 SITUATION REPORT NO. 13

- 10 JANUARY 1989 -

1. AFTER CONSULTING USSR AUTHORITIES, UNDR0 FIELDING, IN COLLABORATION WITH WHO (GENEVA AND COPENHAGEN) AND LEAGUE OF REDCROSS AND REDCRESCENT SOCIETIES, JOINT MISSION TO MOSCOW AND ARMENIAN SSR.

2. MISSION LEAVING TODAY 10 JANUARY. OBJECTIVES ARE:

UNDR0

(A) EVALUATION OF INTERNATIONAL ASSISTANCE DURING EMERGENCY PHASE, WITH PARTICULAR REGARD TO FOREIGN TEAMS.

(B) IDENTIFICATION OF UNMET NEEDS OF EMERGENCY NATURE, IF ANY, DURING CURRENT RECOVERY PHASE.

WHO

(A) TO DISCUSS PROPOSED PLAN OF ACTION AND PROGRAMME OF WORK FOR COOPERATION IN POST-DISASTER DEVELOPMENT IN HEALTH SECTOR.

LRCS

(A) TO REVIEW SPECIFIC PROJECTS IN HEALTH SECTOR AS OUTLINED IN LRCS APPEAL OF 5 JAN 1989.

(B) TO IDENTIFY OTHER UNMET NEEDS IN REHABILITATION FIELD.

3. JOINT PLANNING MEETING ON WORK TO BE CARRIED OUT FOLLOWING EARTHQUAKE IN ARMENIAN SSR HELD AT WHO REGIONAL OFFICE FOR EUROPE ON 5-6 JANUARY 89 IN COPENHAGEN.

CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO. 12 OF 23 DECEMBER 1988

		US DLRS
GOVERNMENTS		
CZECHOSLOVAKIA (CORRIGENDUM)	MEDICAL SUPPLIES, TENTS, SLEEPING BAGS, ETC. (TOTAL VALUE CSK 15 MILLION)	1,500,000
DENMARK	CASH THROUGH DANISH RED CROSS AND AND DANCHURCHAID	903,614
FINLAND	800 BLANKETS THROUGH UNDR0 SECOND RELIEF FLIGHT FROM PISA WAREHOUSE	15,875
FRANCE (WITH COLLABORATION NGOS, LOCAL COMMUNITIES, PRIVATE CITIZENS)	1 TRAIN OF 43 RAILWAGONS CARRYING 660 MT OF RELIEF SUPPLIES	(++)
	1 SHIP CARRYING 4,000 MT OF CLOTHES, FOOD, PREFABRICATED BUILDING MATERIALS (TRUCK CONVOY WITH RELIEF SUPPLIES UNDER STUDY)	(++)
GERMANY F.R.OF	2 FOLKLIFTS	63,953
ROMANIA	1 RELIEF FLIGHT CARRYING 5 MT OF MEDICINES AND MEDICAL SUPPLIES	(++)
SWITZERLAND	1 MEDICAL TEAM AIRLIFT OF 30 PREFABRICATED HOUSES	298,611 381,944
NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS AND OTHER PRIVATE SOURCES		
COMPAGNIE OPERATIONNELLE DE SECOURS INTERNATIONAUX	1 RESCUE TEAM, 1,500 KG RELIEF SUPPLIES, 100 KG MEDICINES, FIELD HOSPITAL, FOOD, CLOTHES	(++)
CZECHOSLOVAK NATIONAL FRONT - INCLUDING TRADE UNIONS, RED CROSS, COOPERATIVES AND OTHER NGO'S - (CORRIGENDUM)	24 RELIEF FLIGHTS AND 1,524 RAILWAY WAGONS WITH MEDICINES, MEDICAL SUPPLIES, PREFABS, HEATERS, BLANKETS, WATER EQUIPMENT, DEBRIS REMOVING MACHINES, ETC. (TOTAL VALUE CSK 135 MILLION)	13,500,000
RED CROSS (FRG)	ADDITIONAL 7 RELIEF FLIGHTS CARRYING 70 TENTS, 6	1,241,864

	PREFABRICATED HOUSES, 3 FIELD KITCHENS 6 COMMUNICATION UNITS, 200 STOVES, FOOD, MEDICIENS, MOBILE DISASTER RELIEF UNIT AND VEHICLES	
(++) VALUE NOT REPORTED		

4. DONORS ARE KINDLY REQUESTED TO INFORM UNDRD DIRECTLY, PREFERABLY BY TELEX (28148 UNDR CH) OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES AND OF ANY OTHER ENVISAGED RELIEF ACTIVITY.

= ESSAAFI UNDRD GENEVA 28148 +

DRP 310 USSR'88 (1)

UNDRD 89/0169

U.S.S.R. - EARTHQUAKE

UNDRD SITUATION REPORT NO. 14

- 20 JANUARY 1989 -

1. UNDRD MISSION FIELDLED WITH WHO AND LRCS REPORTS FOLLOWING FROM YEREVAN, AFTER SURVEYING DISASTER AREAS.

2. EMERGENCY PHASE OVER AND NEEDS OF EMERGENCY NATURE ARE MET.

3. CLEANING OF DEBRIS AND RUINS UNDERWAY BUT IT WILL TAKE WEEKS/ MONTHS BEFORE RECONSTRUCTION CAN START. MEDICAL SITUATION UNDER CONTROL. EVACUATION OF POPULATION IN DISASTER AREAS APPEARS COMPLETED.

4. INTERNATIONAL RELIEF FLIGHTS STILL ARRIVING WITH EMERGENCY SUPPLIES. MISSION URGENTLY ADVISES TO STOP SENDING EMERGENCY SUPPLIES LIKE CLOTHING, TENTS AND BLANKETS SO AS TO FACILITATE DISTRIBUTION OF THOSE ALREADY DONATED.

5. LATEST STATISTICS:

- 25,000 CONFIRMED DEAD
- 40,000 EXTRACTED FROM RUINS (INCLUDING ABOVE)
- 12,000 HOSPITALIZED (OF WHOM 2,600 STILL IN HOSPITALS IN ARMENIA 2,100)
- 114,000 EVACUATED (74,000 OUTSIDE ARMENIA)

6. SOME 1.400 RELIEF FLIGHTS SO FAR OF WHOM 335 FROM ABROAD (AFGHANISTAN 1. ALGERIA 5. ARGENTINA 1. AUSTRIA 12, BELGIUM 3. BULGARIA 4. CANADA 10. CUBA 2. CYPRUS 4. CZECHOSLOVAKIA 13. EGYPT 10. GERMAN DEM. REP. 7. GERMANY FEDERAL REP. 35. FRANCE 48. GREECE 1. HUNGARY 2. INDIA 3. IRAN 6. IRAQ 4. IRELAND 1. ISRAEL 5. ITALY 15. JAPAN 2. JORDAN 1, KUWAIT 2. LEBANON 2. LIBYA 3. LUXEMBOURG 1. MONGOLIA 1. NETHERLANDS 4. NIGERIA 1. NORWAY 6. PAKISTAN 1. POLAND 17, SUDAN 1. SWEDEN 6. SWITZERLAND 10. SYRIA 8. UGANDA 1, UNITED ARAB EMIRATES 9. UNITED KINGDOM 12. USA 31. YUGOSLAVIA 5 AND UNSPECIFIED 19). MAJOR PART OF RELIEF

ASSISTANCE PROVIDED WITHIN USSR BY RAILWAY.

7. CONCLUSIONS/RECOMMENDATIONS OF JOINT MISSION UNDR0/WHO/LRCS:

A) PHASE OF RECOVERY AND REHABILITATION HAS STARTED. IT IS ADVISED THAT VOLUNTARY CONTRIBUTIONS BOTH IN CASH AND IN KIND BE ADDRESSED TOWARDS REQUIREMENTS IDENTIFIED IN THIS PHASE. AMONG WHICH MOST URGENT IS FOR PREFABRICATED HOUSES FOR TEMPORARY USE.

B) EXPERIENCE FROM THE EARTHQUAKE SHOWED TO THE SOVIET AUTHORITIES THAT STRENGTHENING OF DISASTER PREPAREDNESS IS OF PRIMARY IMPORTANCE. WITHIN THE CONTEXT OF THE INTERNATIONAL DECADE FOR NATURAL DISASTER REDUCTION THE 3 ORGANIZATIONS ARE PREPARED TO COORDINATE THEIR EFFORTS TO PROVIDE EXPERT SERVICES ACCORDING TO THEIR RESPECTIVE MANDATE TOWARDS THIS END IN PRIORITY SECTORS TO BE AGREED UPON (SUCH AS TRAINING, COMMUNICATIONS, SETTING UP OF COMPUTERIZED INFORMATION SYSTEMS, EDIDEMIOLOGY AND ENVIRONMENTAL HEALTH).

C) OTHER CONCLUSIONS/RECOMMENDATIONS OF JOINT MISSION BEING COMPLETED AND WILL BE INCORPORATED IN FINAL JOINT MISSION REPORT.

8. CONTRIBUTIONS REPORTED SINCE SITREP NO. 13 OF 10 JANUARY 1989

RED CROSS (FRG)	ADDITIONAL 6 RELIEF FLIGHTS CARRYING 590 STOVES, 7 GENERATORS, VEHICLES, FIELD KITCHENS, FOOD, CLOTHING AND PERSONNEL	1,265,180
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES (AFGHANISTAN, ALGERIA, VARIOUS ARAB SOCIETIES, AUSTRALIA, AUSTRIA, BAHRAIN, CANADA, COLOMBIA, FINLAND, HUNGARY, IRAN, JAPAN, KOREA REP. OF, LUXEMBOURG, NORWAY, POLAND, SWEDEN, SWITZERLAND, USA, YUGOSLAVIA). DETAILS IN LRSC LIST DATED 8 JANUARY		3,705,397

TOTAL INTERNATIONAL ASSISTANCE

9. PLEDGES REPORTED TO UNDR0 SO FAR TOTAL USDLRS 113 MILLION (EXCLUDING CONTRIBUTIONS IN KIND AND SERVICES-SUCH AS RESCUE TEAMS - FOR WHICH NO VALUE HAS BEEN INDICATED).

10. FOLLOWING IS SUMMARY OF CONTRIBUTIONS BY DONOR CATEGORY (DETAILS AVAILABLE WITH UNDR0 UPON REQUEST).

UN SYSTEM		US DLRS
UNDR0	2 RELIEF FLIGHTS FROM PISA WAREHOUSE EMERGENCY	20,000

	GRANT	
WHO	ASSESSMENT TEAM FROM COPENHAGEN	(++)
GOVERNMENTS		
ALGERIA	RESCUE TEAMS (2 RELIEF FLIGHTS)	X/ 1,000,000
AUSTRALIA	CASH THROUGH LRCS	434,782
AUSTRIA	CASH, 2 RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS	483,333
BELGIUM	2 RELIEF FLIGHTS WITH REDCROSS AND MEDECINS SANS FRONTIERES	415,512
X/BULGARIA	RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS	(++)
CANADA	CASH, RELIEF SUPPLIES AND TRANSPORT	4,663,864
X/CHILE	CASH	20,000
X/CHINA P.R.OF	FOOD AND CLOTHING THROUGH REDCROSS	(++)
X/CUBA	RELIEF FLIGHT	(++)
X/CYPRUS	RELIEF SUPPLIES, CASH	22,000
CZECHOSLOVAKIA	22 RELIEF FLIGHTS, TRAINS	1,500,000
DENMARK	CASH THROUGH DANISH RED CROSS	1,204,818
FINLAND	MEDICAL SUPPLIES THROUGH REDCROSS, MOBILE HOSPITAL, BLANKETS THROUGH UNDR0	673,851
FRANCE	497 RESCUERS, 54 DOGS, 70 MT RELIEF SUPPLIES BY AIR, SEA, ROAD AND RAIL	3,839,590
GERMAN DEM.REP	2 RELIEF FLIGHTS	X/ 868,558
GERMANY FED. REP OF	HEAVY EQUIPMENT, COMMUNICATIONS, RESCUE TEAMS, RELIEF SUPPLIES, FLIGHTS	10,477,902
X/GREECE	RELIEF FLIGHTS	(++)
HOLY SEE	CASH	100,000
-X/ICELAND	CASH, TRANSPORT OF BLANKETS	54,989
X/INDIA	RELIEF FLIGHTS	100,000
X/INDONESIA	AIRLIFT OF RELIEF SUPPLIES	(++)
IRELAND	CASH THROUGH IRISH RED CROSS	155,038
ISRAEL	4 RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS	(++)
ITALY	RELIEF FLIGHTS, COMMUNICATIONS, RESCUE	(++)

	TEAMS, PREFABS	
JAPAN	CASH THROUGH REDCROSS, RELIEF SUPPLIES, AIRLIFTS OF TENTS AND BLANKETS THROUGH UNDRO	10,026,767
X/KENYA	10 MT TEA, 3 MT OF COFFEE	16,400
X/KOREA, REP OF	RESCUE TEAMS, SUPPLIES	2,000,000
LUXEMBOURG	CASH	277,008
X/MADAGASCAR	MEDICINES, VOLUNTEERS	(++)
MONGOLIA	MEDICINES, 50 MT CANNED MEAT, TENTS	(++)
X/MOROCCO	AIRLIFT OF MEDICAL AND SHELTER SUPPLIES	(++)
NETHERLANDS	MEDICAL SUPPLIES, COMMUNICATIONS THROUGH LRCS	1,538,461
NEW ZEALAND	CASH THROUGH LRCS	32,679
NORWAY	CASH, SUPPLIES, RESCUE TEAM	X/ 770,000
X/PAKISTAN	RELIEF SUPPLIES	(++)
X/POLAND	RESCUE TEAM, RELIEF SUPPLIES	(++)
X/ROMANIA	RESCUE TEAM, RELIEF SUPPLIES	(++)
X/SAUDI ARABIA	CASH	500,000
X/SINGAPORE	CASH	20,000
X/SPAIN	RESCUE TEAM	(++)
X/SRI LANKA	5 MT TEA	(++)
SWEDEN	CASH THROUGH REDCROSS, 4 RELIEF FLIGHTS WITH RESCUE TEAMS, SUPPLIES AND EQUIPMENT	1,249,999
SWITZERLAND	RESCUE/MEDICAL TEAMS, 2 RELIEF FLIGHTS	819,443
X/SYRIA	RELIEF SUPPLIES	(++)
TURKEY	4 TRUCKLOADS OF MEDICAL SUPPLIES	252,576
UGANDA	RESCUE TEAM	(++)
X/UNITED ARAB EMIRATES	RELIEF SUPPLIES	(++)
UNITED KINGDOM	12 RELIEF FLIGHTS, SUPPLIES AND EQUIPMENT, RESCUE TEAMS	9,519,336
USA	8 RELIEF FLIGHTS, RESCUE TEAMS, SUPPLIES AND EQUIPMENT, CASH	1,909,451
X/YUGOSLAVIA	SUPPLIES	149,000
	TOTAL US DOLLARS	55 MILLION

INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS		
X/AGFUND	CASH	50,000
EEC	11 RELIEF FLIGHTS (WITH NGO'S AND REDCROSS), RELIEF SUPPLIES, PREFABS	11,976,042
	TOTAL US DOLLARS	12 MILLION
RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES		
	AFGHANISTAN, ALGERIA, ARAB RED CROSS AND RED CRESCENT SOCIETIES, AUSTRALIA, AUSTRIA, BAHRAIN, BELGIUM, BULGARIA, CANADA, COLOMBIA, CYPRUS, CZECHOSLOVAKIA, DENMARK, FINLAND, FRANCE, GERMAN DEM.REP., GERMANY FED.REP.OF, GREECE, HUNGARY, ICELAND, INDIA, IRAN, IRELAND, ITALY, JAPAN, KOREA DEM.REP., KOREA REP.OF, LUXEMBOURG, MONACO, NETHERLANDS, NEW ZEALAND, NORWAY, PAKISTAN, POLAND, SPAIN, SWEDEN, SWITZERLAND, TURKEY, UK, USA, YUGOSLAVIA. (DETAILS OF EACH CONTRIBUTION IN LRCS LIST) TOTAL US DOLLARS	24 MILLION
OTHER NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND PRIVATE SOURCES		
	TOTAL US DOLLARS	22 MILLION
X/ SUBJECT TO VERIFICATION (++) VALUE NOT REPORTED		

11. THIS IS LAST SITREP ON THIS EMERGENCY.

12. WHEN COMPLETED. UNDR0 REPORT ON INTERNATIONAL ASSISTANCE DURING EMERGENCY PHASE INCLUDING PRELIMINARY EVALUATION TO BE PROVIDED UPON REQUEST.

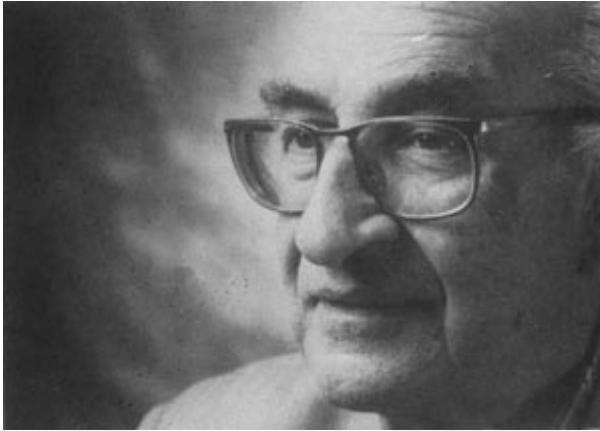
13. FOR RECORDING PURPOSES. DONORS ARE REQUESTED TO CONTINUE INFORMING UNDR0 OF THEIR CONTRIBUTIONS AND CORRESPONDING VALUES.

= ESSAAFI UNDR0 GENEVA 28148 +

DPR 310 USSR'88 (1)

یاری‌های زکاء

دکتر ایرج افشار

یحیی ذکاء همدرس من در روزگاران درس خواندن در شعبه ادبی دبیرستان فیروز بهرام بود. دو سال از من بزرگتر بود. در مسجد فاتحه او که پهلوی محمدعلی شکوهیان - همدرس دیگر همان شعبه نشسته بودم - از او پرسیدم یادت می‌آید درست چه سالی بود که با ذکاء همدرس شدیم. گفت از سال ۱۳۲۱ و ۱۳۲۲ بود، آن سالی که ذبیح‌الله صفا و پرویز نائل خانلری و محمدحسین مشایخ فریدنی و محمدجواد تربتی از معلمانمان بودند. صفا و خانلری مشترکاً در خرداد ۲۲ مجله سخن را منتشر کردند. همان اوقات ابراهیم پورداود با همکاری محمد معین در تالار آن مدرسه جلسات انجمن ایرانشناسی را تشکیل می‌داد. حزب توده فعالیت شدید فرهنگی و فکری برای جلب کردن جوانان آغاز کرده بود. مصدق و سید ضیاء رو به روی هم در مجلس و در جامعه صف‌آرایی کرده بودند. احمد کسروی هم برای یاران خود نوایی دیگر می‌نواخت و گروهی از جوانان را به پیروی افکار خود کشانیده بود. در میان همدرسان ما هوشنگ کاوسی به طرفداری سید ضیاء روی آورده بود و مجموعه نطقهای سید را که در مجلس به دفاع از خویش ایراد کرده بود در مجموعه‌ای به چاپ رسانید (۱۳۲۳) و به ما فخر می‌فروخت که صاحب تألیف است. البته برای ما جوانهای مدرسه‌ای تازگی داشت که نوجوانی بدان سن پا در میدان سیاست گذاشته باشد و کتاب منتشر کند. شاید موجب علاقه مندیش در آن گروه شخص هدایت‌الله حکیم الهی می‌بود که در همان دبیرستان تدریس می‌کرد. پدرش مرحوم محمدعلی حکیم الهی که از قدمای معلمان و مردی ادیب و فاضل بود هم از معلمان مستقیم ما بر آن

زمان بود. بدیع و علوم ادبی به ما درس می‌داد. پیر بود، خمیده بود، اما صلابتی داشت. این پراکنده‌ها را از این باب نوشتم تا محیط مدرسه‌ای را که ذکاء در آن درس می‌خواند تا حدی بشناسانم.

یحیی ذکاء و احمد فتحی که با هم دوست بودند و پهلوی هم می‌نشستند از خانواده‌هایی بودند که از تبریز و سبزوار به تهران کوچیده بودند. آنها از خارج مدرسه با هم انس و دوستی داشتند زیرا هر دو با گروه باران کسروی آمد و شد داشتند. اصغر فتحی پس از ختم دوره دبیرستان بی‌درنگ به سوی بیروت و فرنگ و ینگن دنیا رفت. در رشته جامعه‌شناسی درس خواند و در یکی از دانشگاه‌های کانادا به استادی رسید. او در این دوره دراز پنجاه سال گاهی با ذکاء مکاتبه می‌کرد. ذکاء اگر چه دانش آموز شعبه ادبی بود ولی میزان اطلاعات تاریخی او بیشتر بود از دیگر همدانشان، زیرا چندی بود که کتابهای تحقیقی کسروی را خوانده بود و از همان اوقات به گردآوری آثار متعدد او همت گمارده بود. گاهی که با هم صحبت تاریخی و ادبی می‌کردیم از نوشته‌های کسروی اد می‌کرد. ظاهراً او در همان روزهای تحصیل در شعبه ادبی دبیرستان، بعضی مسؤولیت‌ها در کار چاپی نشریه‌هایی داشت که ماهانه به نام هر ماه از سوی کسروی‌ان انتشار می‌یافت. ذکاء پس از این که دبیرستان را به پایان رسانید بیشتر به انتشار و ارائه بعضی از نوشته‌های تاریخی و تحقیقی کسروی پرداخت. چون کسروی از میان رفت «مقالات کسروی» را در دو مجلد از میان نوشته‌های تحقیقی او گرد آورد و در سالهای ۱۳۲۶ و ۱۳۲۷ به چاپ رسانید. چیزی نگذشت که چون آن گونه مجموعه خواستار یافته بود کتاب «چهل مقاله کسروی» را انتشار داد (۱۳۳۵). بعدها صورت بهتر و منقح‌تری از آن تیره نوشته‌های کسروی را با نام «کاروند کسروی» گردآوری کرد و آن کتاب توسط مؤسسه انتشارات فرانکلین و کتابهای جیبی چاپ شد (۱۳۵۲). مجموعه‌ای است که هفتاد و هشت گفتار کسروی را در بر دارد. جز اینها رساله‌های «کافنامه» (۱۳۳۱) و «زبان فارسی و راه رسا و توانا گردانیدن آن» (۱۳۳۴) دو متن دیگر از نوشته‌های کسروی است که ذکاء از مجله پیمان و جز آن برگرفت. «فرهنگ کسروی» هم از دسترنج‌های ذکاء است که در آن واژه‌های بر ساخته کسروی گردآوری شده است. انتشارات طهوری در سال ۱۳۳۶ آن را منتشر ساخت.

یحیی در این دوره از فعالیت فرهنگی با محمدعلی امام شوشتری و محمدعلی جزایری محشور شد. جزایری حدود سال ۱۳۳۲ به امریکا رفت و آنجا زبان‌شناسی خواند و دکتری گرفت و به استادی دانشگاه نگرزاس رسید و در بهار ۱۳۷۹ درگذشت. او مقاله‌های متعددی به زبان انگلیسی نوشت و طبعاً به کارهای احمد کسروی متکی بود.

درین جا ضرورت دارد این طرفه را بنویسم که خانابا مشار در فهرست نوشته‌های ذکاء کتابی را به نام «سرگذشت ویکتور هوگو و نمونه‌هایی از آثار او» یاد کرده است و آن نوشته‌ای است که با دیگر تألیفات ذکاء همخوانی ندارد. مشکل را از بهروز ذکاء پرسیدم گفت اصل آن کتاب نوشته امام شوشتری بود و او از یحیی ذکاء خواسته بود نوشته‌اش را به انشای مطلوبی درآورد. آمدن نام ذکاء بر روی آن کتاب از باب کار ویراستاری است نه نگارش و تألیف. معلوم شد مرحوم مشار دقتی در نقل مطلب نکرده است.

از دبیرستان که برآمدم ذکاء دانشکده ادبیات را برگزید و من دانشجوی دانشکده حقوق شدم. چون محل این دو دانشکده نیم فرسنگی بیش از هم دور بود (یکی میدان بهارستان و دیگری در جلالیه) ناچار دیدارمان گاه به گاه روی می‌داد، گاهی در کتابفروشی‌ها و حاشیه خیابانها و بیشتر در خانه پدری او که نزدیک به دانشگاه و در یکی از کوچه‌های خیابان فخر رازی بود. سبب اینکه دیدارمان به خانه پدری او کشید همدرس شدن من با برادر کوچکتر یحیی به نام سیروس بود. من و سیروس (مترجم زبردست) دو سال دانشکده حقوق را با هم بودیم و سال سوم از همان جدا شدیم. او به شعبه علوم سیاسی رفت و من شعبه قضایی را دیدم. اما غالب روزها با هم می‌بودیم. یکی از پاتوقهایمان دفتر مجله «جهان نو» (به مدیریت حسین حجازی) بود که در یکی از مستغلهای پدری من استقرار داشت و جماعتی از پیران و جوانان در آنجا نشست و خاست فرهنگی داشتند. اغلب غروبها را همراه سیروس ذکاء در خیابانها پرسه می‌زدیم. هر گاه به خانه آنها می‌رفتم یحیی را سرگرم خواندن یا نوشتن می‌دیدم. در همان اوقات کتابخانه خوبی گرد خویش گرد کرده بود. سیروس جمعه‌ها گاهی با گروه حسین حجازی به کوهنوردی می‌آمد. یکبار حتی خودش را با ما به دامنه‌های مرتفع توچال کشانید. اما یحیی مرد میدان کوه نبود.

پدرشان در بانک ملی کار می‌کرد. مردی موقر و مورد وثوق بود. پدر او را حاج میرزاعلی اعیان از تجار بنام تبریز بوده است. ولی فرزند به سوی تجارت نمی‌رود و به کار دولت می‌پردازد و به سال ۱۳۱۶ از تبریز به تهران می‌آید. دو سال نمی‌کشد که مأموریت بانک قزوین به او داده می‌شود و با فرزندان خود به آن شهر می‌رود. تا اینکه مجدداً از سال ۱۳۲۱ به تهران انتقال می‌یابد و فرزندانش را برای تحصیل به دبیرستان فیروز بهرام می‌سپرد. پیش از آن یحیی ذکاء یک یا دو سال از دوران دبیرستان را در دبیرستان تمدن درس خوانده بود. یحیی به شعبه ادبی وارد شد و همدرس شدیم. سیروس و بهروز دو برادر دیگر او که کوچکتر بودند در رتبه‌های خود به درس مشغول بودند.

یحیی از دانشکده ادبیات در رشته باستانشناسی فارغ‌التحصیل شد و در وزارت فرهنگ کار گرفت. سیروس شعبه سیاسی دانشکده حقوق را گذرانید و عضویت در وزارت امور خارجه را اختیار کرد. سیروس وقتی که به اولین مأموریت خارج رفت در آنجا به ادامه تحصیل روی آورد و به اخذ درجه دکتری نائل شد. بهروز در رشته علوم اداری تحصیل کرد و درجه دکتری دریافت و خدمات مختلفی را در کشور عهده‌دار بود.

خاندان ذکاء با خاندان شرف‌الدوله کلانتر که از رجال نامی تبریز و از دیوانیان روزگار سلطنت مظفرالدین شاه و بعد مشروطه بود خویشاوندی سببی دارند. شرف‌الدوله شوهر عمه دوستان من بود و یحیی نوه شرف‌الدوله را در پیمان همسری خویش داشت. بهمین مناسبت است که خاطرات شرف‌الدوله را به چاپ رسانید.

یحیی پس از گذراندن دوره نظام در آذربایجان و پیش ازین که در وزارت فرهنگ به خدمت درآید مدتی بیش از یک سال در کتابخانه دانشکده حقوق که محمدتقی دانش‌پژوه و من آنجا می‌بودیم به تجربه در کار کتابداری پرداخت. روزگار خوبی را با هم گذرانیدیم. اما شور و شوق بی‌تابانه‌ای که به تحقیق و تجسس در قلمرو تاریخ هنر و عتیقه‌شناسی و آثار باستانی داشت او را به وزارت فرهنگ

کشانید و در آن جا خدمات متعددی را عهده‌دار شد و ارزشمندی علمی خود را نمودار ساخت. چندی رئیس موزه مردم شناسی و چندی رئیس موزه هنرهای تزئینی و مدت کوتاهی رئیس کتابخانه ملی بود. سالهای اواخر دوران خدمت را با سمت مشاور وزارتخانه می‌گذرانید ولی با موزه‌های نگارستان و رضا عباسی کار می‌کرد و در گردآوری اشیاء آن دو موزه رنجها برد. رساله‌ای هم با همکاری دوست دیرین خود محمدحسین سمسار به نام «موزه‌های ایران» تألیف و نشر کرد.

محمدتقی بلنش پژوه - ایرج افشار - سیدمصدمشکوه - یحیی ذکاء - میرزا علی اصغر فرهانی و محمداصغری

ذکاء از کارشناسان کار کشته و دلسوخته آثار هنری بود. به همین مناسبت موقعی که هاتن امریکایی دارنده شاهنامه طهماسبی قصد کرد که آن نسخه را بفروشد و به ایران پیشنهاد فروش کرده بود ذکاء یکی از دو نفری بود که از جانب نخست وزیری مأموریت یافت به امریکا سفر کند و نسخه را بسنجد و ارزش آن را به قلم آورد. به من هم دستور رفته بود که در این راه با او همراه باشم ولی عذر خواستم. شرح این ماجرا را هم او نوشت و هم من نوشتم و در مجله کلک چاپ شده است.

راستی ناگفته ماند این پاره از زندگی ادبی او که در سالهای ۱۳۲۶ تا حدود ۱۳۳۲ با گروهی از نویسندگان و پژوهندگان جوان - که گرد استاد نامور سعید نفیسی حلقه زده بودند و شتابان راههای اصلاح خط فارسی را عنوان می‌کردند و به ناروا به تغییر خط می‌اندیشیدند - همراه شده بود. او در تاریخچه و سوابق این موضوع تجسس کرد و رساله «در پیرامون تغییر خط» را منتشر ساخت (۱۳۲۹). اگر درست به یادمانده باشد در صدد بود جلد دومی هم به دنبال آن بنویسد ولی چون آن موضوع جایی در جامعه نیافت خودش هم از صرافت آن عقیده افتاد. جلد دومی را در پی نداشت.

ذکاء به زبان فارسی عشق می‌ورزید. او از ایامی که نواهای سیاسی ناساز درباره آذربایجان آغاز شد مسئله را از لحاظ تاریخی و علمی می‌سنجید و به پیروی از پژوهش ژرف و بدیع کسروی

درباره زبان باستان آذربایجان به بیست سال پیش از آن عرضه شده بود به رسیدگی در گویشهای فارسی موجود در آذربایجان پرداخت. خدمت نظام در مناطق فارسی‌گوی آذربایجان این فرصت را به او داد که دو بررسی مهم درباره گویشهای گلین قیه (هرزندی و کرینگان) انجام دهد. این دو پژوهش را جدا جدا با نامهای گویش کرینگان (۱۳۳۲) و گویش گلین قیه در همان سال نشر کرد. این دو گویش بازمانده بان آذری باستان یعنی فارسی کهنی است که در سراسر آذربایجان زبان مردم می‌بوده، ولی در زمان ما جزیره‌های کوچولویی از آن بر جای مانده است. ذکاء در انتشار این دو رساله که دنباله‌هایی هم پس از آن پیدا کرد تنها نوشته کسروی را سرمشق خود ساخته بود. بیگمان مقداری متأثر از وجود رساله روحی انارجانی بود که عباس اقبال و بعد دکتر صادق کیا از آن سخن گفته بودند. سعید نفیسی هم متن رساله مذکور را در دست تصحیح و نشر داشت. افزون بر اینها به مناسبت آمد و شدی که با ابراهیم پورداود پیدا کرده بود به طور گسترده‌ای پی به اهمیت موضوع برده و در گردآوری آن گویشها و باز نمودن سابقه زبان آذری دلیر شده بود.

کمی پیش از آن پورداود تألیف «هرمزنامه» (تهران، ۱۳۳۱) را به سرانجام رسانیده و آن را به دست من داده بود که چاپ کنم. کتاب در سلسله انتشارات انجمن ایرانشناسی که خود پایه‌گذارش بود نشر می‌شد و من با سرافرازی و دلبنندی غلطگیری مطبعی و دوندگی‌های آن را پذیرفته بودم. چون پورداود می‌خواست هر چه زودتر آن کتاب انتشار یابد زحمت استخراج فهرست اعلام و اماکن و واژه‌نامه را به ذکاء واگذار کرد. پس من فرمهای چاپی را به تدریج به او می‌دادم. پورداود در مقدمه کتاب متذکر کوشش یحیی ذکاء شده است. در ایامی که فهرستها را دسته دسته فراهم می‌ساخت و به پورداود می‌رسانید درباره گویشهایی که گردآوری کرده بود با پورداود صحبت می‌کرد. طبعاً نفس گرم پورداود در پیشرفت کار ذکاء و نشر مقالاتش مؤثر افتاده بود. ذکاء کار خود را در زمینه واژه‌های فارسی بازمانده از گویش آذری در گفتار مردم کنونی آذربایجان ادامه داد. او فرهنگی مفصل را در آن باره گرد کرده است که در زمستان پیشین مجموعه آنها را که هنوز چاپ نشده است به من نمود. کاری است سترگ و یادگاری ماندگار از او که می‌باید هر چه زودتر به چاپ برسد.

بعد از پژوهش در گویشهای گلین قیه و کرینگان چند مقاله دیگر درباره بازمانده‌های آذری (به معنای کهن و اصیل آن) نوشت که در مجله‌های مختلف چاپ شده است. خوشبختانه آن مجموعه به دست خود او گردآوری و تنظیم شد و با نام «جستارهایی درباره مردم آذربایگان» دو روز پیش از درگذشت او انتشار یافت و نسخه پایان یافته را پیش از چشم بستن از جهان دید. این کتاب از انتشارات موقوفات دکتر محمود افشار است (۱۳۷۹). روزگاری که او در کتابخانه دانشکده حقوق کار می‌کرد مقارن بود با ایامی که مقداری از یادداشتهای مرحوم عباس اقبال به کتابخانه مرکزی دانشگاه رسیده بود. او همت کرد و از میان آنها کتاب مهم عباس اقبال درباره وزارت در عهد سلاطین بزرگ سلجوقی را که چاپ نشده مانده بود برای چاپ آماده ساخت و همکاری محمدتقی دانش‌پژوه به چاپ رسانید (تهران، ۱۳۳۸)

پژوهشهای ذکاء از سال ۱۳۳۷ به بعد با رشته تحصیلی و ذوق هنر شناسی و مدارج خدمتگزاری او نزدیک شد. اداره هنرهای زیبای کشور در سال ۱۳۳۷ رساله او را به نام (کولی و زندگی او) انتشار داد. پس از آن «لباس زنان ایران از سده سیزدهم هجری تا امروز» در همان سال به چاپ رسید. این دو نوشته‌هایی است که با زمینه‌های خدمتگزاری او در اداره مردم شناسی مرتبط بود. «گوهر» که مؤسسه انتشارات فرانکلین مبتکر نشر آن بود (۱۳۴۶) هم در شمار آن گروه است. او بعدها تألیف کتاب اساسی و معتبر «جواهرات سلطنتی» را به خواهش بانک مرکزی ایران انجام داد. سه کتاب در زمینه تاریخ سپاه نوشت که هر یک مبتنی است بر نقوش سنگ‌نگاره‌ها و متون تواریخ. نامه‌های آنها عبارت است از پیشینه سان و رژه در ایران، ارتش شاهنشاهی ایران از کوروش تا پهلوی و تاریخچه تغییرات و تحولات ارتش و علامت دولت ایران از آغاز سده سیزدهم تا امروز. کتاب سومین تا حدودی دنباله تکمیلی رساله‌ای در شمار می‌آید که احمد کسروی در تاریخچه شیر و خورشید تألیف و منتشر کرده بود.

«آثار هنری ایران در مجموعه نخست‌وزیری که با همکاری دوست هنرشناس دلسوزش محمدحسن سمسار تهیه شده است کاری است بیشتر در زمینه نقاشی و معرفی پرده‌هایی که در آن مقرّ دولتی نگاه‌داری می‌شود. ذکاء در شناخت نقاشی دوره قاجار استادی مسلم بود. نوشته‌هایی که درباره محمد زمان، صنایع‌الملک و محمود خان ملک‌الشعراء و اسمعیل جلایر نشر کرده است همه در حکم مرجع و مورد اِستناد است. او از اعضای هیئت تحریریه مجله طاووس می‌بود که به تازگی تأسیس شده است.

مطالعه در ابنیه و آثار ساختمانی دوره قاجار از علاقه‌مندیهای خاص ذکاء بود. کتاب «تاریخچه ساختمانهای ارگ سلطنتی در تهران و راهنمای کاخ گلستان» که از انتشارات انجمن آثار ملی است نموداری است از بینش او، نگرش او، دقت او و اشراف همه جانبه او به آن مجموعه تاریخی پادشاهی و ظرافتهایی که در گوشه گوشه آن به چشم عادی نمی‌آید. و قطعاً به وسیله این کتاب است که می‌توان آن زوایا را شناخت.

دو جلد کتاب «تهران در تصویر» که با همکاری محمدحسن سمسار گرد آمده مجموعه عکسهای مربوط به تهران عصر قاجاری است. این دو دوست توانسته‌اند مجموعه‌ای بسازند از اهم عکسهای موجود در بیوتات و تصاویری که در سفرنامه‌های خارجیان به دشواری دستیاب است. این کتاب مرجعی بی همتا است برای کسانی که بخواهند معماری تهران را بررسی کنند. تاریخ عکاسی گوشه دیگری از تخصص ذکاء بود. او پیش از انتشار کتاب خود یادداشتی دوستانه و مفصل در نقد کتاب من «گنجینه عکاسهای ایران» نوشت که در مجله آینده چاپ شد. در آن مقاله وسعت اطلاع خود را مشهود ساخت. پس از آن کتاب مفصل و ممتاز خود را به نام «تاریخ عکاسی و عکاسان پیشگام در ایران» منتشر ساخت (تهران ۱۳۷۶) کتابی است پرمایه و درخور ارج بسیار. از کارهای او در زمینه تاریخ دو کتاب است یکی به نام زمین لرزه‌های تبریز (تهران ۱۳۶۸) و دیگری روزنامه «خاطرات شرف‌الدوله (تهران ۱۳۷۷) کتاب اول در برگیرنده مجموعه‌ای است از اخبار و اطلاعات مربوط به زلزله‌هایی که موجب تخریب تبریز در دوره‌های مختلف شد و ذکر آن واقعات در

متون تاریخی یا در اشعار شاعران ظبط شده است کتاب دیگر شرح وقایع سه ساله ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۷ میرزا ابراهیم خان باغمیشه‌ای ملقب به شرف‌الدوله است که در دوره اول به مجلس شورای ملی از تبریز سمت نمایندگی یافته بود.

آخرین کتاب هنری او که انتشار یافت کتاب هنر کاغذبری (قطاعی) است که انتشارات فرزانه نشر کرده است (تهران ۱۳۷۹) درباره این هنر تا کنون کتابی یا مقاله‌ای ارزشمند در دست نبود. ذکاء با دقت مخصوص به خود توانسته است شگردهای مخصوص به این کار را که نزد هنرمندان و خطاطان و جلدسازان مرسوم بوده است در این کتاب بدیع گرد آورد. امید است همانطور که آرزو می‌داشت مجموعه کتابخانه و یادداشتهایش در جای مناسبی از شهر تبریز به یادگار نگاه‌داری شود و با دلسوزی و امانت‌داری نوشته‌های چاپ نشده‌اش را چاپ کنند و یاد او را پایدار نگاه دارند. مرگ او برای هنرمندان و پژوهشگران ایران سوگی بزرگ و برای من مرگ دوست خوب بود.

آپاگا فصلنامه بین المللی ایرانشناسی و ارمنی شناسی

شماره ۵۶ زمستان ۱۳۹۲

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

ادیک باغداساریان

صندوق پستی شماره ۹۴۸۸-۱۵۸۷۵

تهران - ایران

نشانی اینترنت www.apagaonline.com و www.apagamonthly.4t.com

apaga98@hotmail.com

پست الکترونیکی

ISSN 1682-5438

فهرست

فارسی	استاد یحیی ذکاء
ارمنی	سیاست دو گانه بریتانیا در قبال ارمنستان
انگلیسی	گزارش سازمان ملل در باره زلزله ۱۹۸۸ ارمنستان

مقالات و دیدگاه های مندرج در نشریه لزوماً بیانگر موضع "آپاگا" نیست.
نشریه در حکم و اصلاح مقاله ها مجاز است.
مقالات و مطالب رسیده باز گردانده نمی شود.
استفاده از مطالب "آپاگا" با ذکر ماخذ آزاد است.

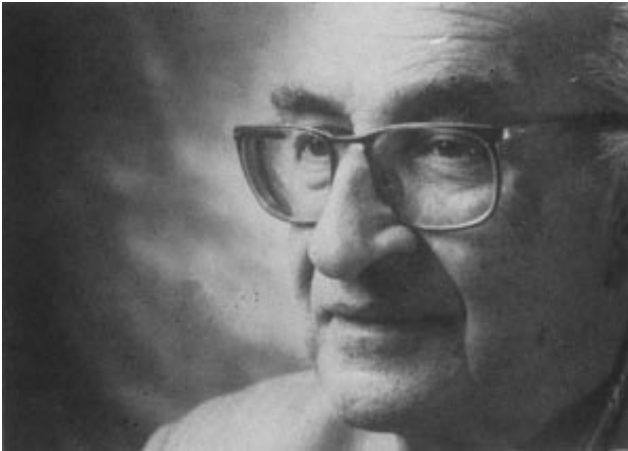
شمارگان ۱۰۰ بها ۵۰۰ تومان
چاپ احسان - تهران چهارراه ولیعصر پلاک ۱۱۴۸

APAGA

Quarterly

آبَاگَا
فصلنامه

Հայ-իրանական մշակութային եւ հասարակական եռամսյա հանդես
An International Journal of Oriental Studies

ISSN 1682-5438

شماره ۵۶ زمستان (اسفند) ۱۳۹۲

No. 56, , March 2014